

Finansijski izvještaji
za godinu koja se završava 31.
decembra 2017. godine i
Izvještaj nezavisnog revizora

Mikrofin osiguranje a.d. Banja Luka

SADRŽAJ

	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	1
Finansijski izvještaji:	
Izveštaj o dobitku i gubitku i ostalom ukupnom rezultatu	3
Izveštaj o finansijskom položaju	4
Izveštaj o promjenama u kapitalu	5
Izveštaj o novčanim tokovima	6
Napomene uz finansijske izvještaje	7 – 41

Izvještaj nezavisnog revizora

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Vase Pelagića 2/IV
78 000 Banja Luka
Republika Srpska
Bosna i Hercegovina

T +387 51 211 509; +387 51 211 294

F +387 51 211 501

E office@grantthornton.ba

www.grantthornton.ba

Upravnom odboru i akcionarima „Mikrofin osiguranja“ a.d. Banja Luka

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja akcionarskog društva za osiguranje "Mikrofin osiguranje" a.d. Banja Luka (u daljem tekstu "Društvo"), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2017. godine, i odgovarajući bilans uspjeha, izvještaj o promjenama u kapitalu i bilans tokova gotovine za godinu koja se završila na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske, propisima Agencije za osiguranje Republike Srpske koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim za sastavljanje finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim izvještajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske, Pravilnikom o sadržaju izvještaja nezavisnog revizora o obavljenoj reviziji finansijskih i drugih izvještaja društava za osiguranje i standardima revizije primjenjivim u Republici Srpskoj. Ovi standardi nalažu usaglašenost sa etičkim principima i da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

Izvještaj nezavisnog revizora (nastavak)

Upravnom odboru i akcionarima „Mikrofin osiguranja“ a.d. Banja Luka (nastavak)

Revizija podrazumijeva primjenu postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanivanjima u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka zavisi od revizorskog prosuđivanja, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim izvještajima, nastalih usljed kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja najboljih mogućih revizorskih procedura, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola pravnog lica. Revizija, takođe, uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i vrednovanje značajnih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju solidnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijski položaj Društva za osiguranje "Mikrofin osiguranje" a.d. Banja Luka na dan 31. decembra 2017. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srpskoj i propisima Agencije za osiguranje Republike Srpske koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje.

Izveštaj o drugim zakonskim i regulatornim zahtjevima

Godišnji izvještaj o poslovanju za 2017. godinu, sastavljen od strane Društva na osnovu zahtjeva datih u članu 24. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske, članu 284. Zakona o tržištu hartija od vrijednosti Republike Srpske i članu 5. Pravilnika o sadržaju, načinu i rokovima za dostavljanje izvještaja, obavještenja i drugih podataka društava za osiguranje, usklađen je sa finansijskim izvještajima Društva za 2017. godinu.

Ostala pitanja

Finansijski izvještaji Društva za godinu koja se završila 31. decembra 2016. godine su revidirani od strane drugog revizora, koji je u svom izvještaju od aprila 2017. godine izrazio pozitivni mišljenje.

Banja Luka, 03. april 2018. godine

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Aleksandar Džombić
Ovlašteni revizor

BILANS USPJEHA

Za godinu koja se završila 31. decembra 2017. godine
(U Konvertibilnim markama)

	Napomene	Godina koja se završila 31. decembra 2017.	Godina koja se završila 31. decembra 2016.
POSLOVNI PRIHODI I RASHODI			
Prihodi od premije osiguranja i drugi poslovni prihodi	5	9.170.616	9.187.974
Funkcionalni doprinosi	6	(308.958)	(229.018)
Naknade šteta iz osiguranja i rashodi reosiguranja	7	(3.407.300)	(4.146.573)
Troškovi sprovođenja osiguranja	8	(4.511.803)	(4.274.789)
Poslovni dobitak		942.555	537.594
FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI			
Finansijski prihodi	9	300.960	339.363
		<u>300.960</u>	<u>339.363</u>
OSTALI PRIHODI I RASHODI			
Ostali prihodi		13.035	177.397
Ostali rashodi		(36.012)	(6.830)
		<u>(22.977)</u>	<u>170.567</u>
PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI HOV		-	11.014
DOBITAK PRIJE OPOREZIVANJA			
Porez na dobitak	24	1.220.538	1.058.538
		<u>(228.268)</u>	<u>(166.348)</u>
NETO DOBITAK PERIODA		992.270	892.190
OSTALI DOBICI I GUBICI U PERIODU			
Nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju		263.074	(90.128)
		<u>263.074</u>	<u>(90.128)</u>
UKUPAN NETO REZULTAT PERIODA		1.255.344	802.062
Zarada po akciji:			
- Obična zarada po akciji	25	18,04	16,22

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Ovi finansijski izvještaji su odobreni od strane Upravnog odbora Društva 29. marta 2018. godine i biće predloženi za usvajanje Skupštini Društva.

Potpisano u ime Društva:

Željko Pena
Direktor

Sanja Brkić
Pomoćnik direktora za finansije

BILANS STANJA Na dan 31. decembra 2017. godine
(U Konvertibilnim markama)

	Napomene	31. decembra 2017.	31. decembra 2016.
AKTIVA			
Stalna sredstva			
Nekretnine i oprema	10	793.161	752.064
Nematerijalna ulaganja	10	30.500	45.307
Investicione nekretnine	10	850.217	523.132
Dugoročni finansijski plasmani	11	4.755.394	8.246.139
		<u>6.429.272</u>	<u>9.566.642</u>
Tekuća sredstva			
Potraživanja po osnovu premije	12	313.640	285.256
Kratkoročni finansijski plasmani	13	5.200.000	1.900.000
Ostala potraživanja	14	50.899	20.144
Zalihe materijala		3.195	4.361
Gotovinski ekvivalenti i gotovina	15	2.942.334	1.918.588
Aktivna vremenska razgraničenja	16	265.759	259.917
		<u>8.775.827</u>	<u>4.388.266</u>
		<u>15.205.099</u>	<u>13.954.908</u>
POSLOVNA AKTIVA			
Vanbilansna aktiva		877	-
		<u>15.205.976</u>	<u>13.954.908</u>
UKUPNA AKTIVA			
PASIVA			
Kapital			
Akcijski kapital	17	5.500.000	5.500.000
Nerealizovani dobiti po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju		236.517	(26.557)
Zakonske rezerve	17	220.604	175.994
Neraspoređeni dobitak		1.972.270	1.682.190
		<u>7.929.391</u>	<u>7.331.627</u>
Dugoročna rezervisanja	19	8.599	8.219
Obaveze			
Kratkoročne obaveze	20	293.411	214.213
Prenosne premije	21	5.529.642	5.045.226
Rezervisanje za štete	22	1.371.022	1.336.055
Rezervisanja za preventivu	23	73.034	19.568
		<u>7.267.109</u>	<u>6.615.062</u>
		<u>15.205.099</u>	<u>13.954.908</u>
POSLOVNA PASIVA			
Vanbilansna pasiva		877	-
		<u>15.205.976</u>	<u>13.954.908</u>
UKUPNA PASIVA			

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio
ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU
Za godinu koja se završila 31. decembra 2017. godine
(U Konvertibilnim markama)

	Akcijski kapital	Revalorizacijske rezerve od ulaganja	Zakonske rezerve	Akumulirani dobitak	Ukupno
Stanje, 1. januara 2016. godine	5.500.000	63.571	129.639	1.487.097	7.180.307
Neto dobitak perioda	-	-	-	892.190	892.190
Ostali dobitci u periodu	-	(90.128)	-	-	(90.128)
<i>Ukupan neto rezultat perioda</i>	-	(90.128)	-	892.190	802.062
Izdvajanje iz dobiti	-	-	46.355	(46.355)	-
Isplata dividende	-	-	-	(650.742)	(650.742)
Stanje, 31. decembra 2016. godine	5.500.000	(26.557)	175.994	1.682.190	7.331.627
Neto dobitak perioda	-	-	-	992.270	992.270
Ostali gubici u periodu	-	263.074	-	-	263.074
<i>Ukupan neto rezultat perioda</i>	-	263.074	-	992.270	1.255.344
Izdvajanje iz dobiti	-	-	44.610	(44.610)	-
Isplata dividende (napomena 25)	-	-	-	(657.580)	(657.580)
Stanje, 31. decembra 2017. godine	5.500.000	236.517	220.604	1.972.270	7.929.391

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

BILANS TOKOVA GOTOVINE

Za godinu koja je završila 31. decembra 2017. godine
(U Konvertibilnim markama)

	Godina koja se završila 31. decembra 2017.	Godina koja se završila 31. decembra 2016.
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi od premije osiguranja i reosiguranja i primljeni avansi	9.090.039	8.641.444
Ostali prilivi iz poslovnih aktivnosti	198.557	232.239
Prilivi od učešća u naknadi štete	186.089	247.141
Odlivi po osnovu naknade šteta iz osiguranja i dati avansi	(2.970.366)	(3.328.090)
Odlivi po osnovu premija reosiguranja	(286.192)	(305.343)
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	(1.404.309)	(1.698.597)
Odlivi po osnovu troškova sprovođenja osiguranja	(3.173.819)	(2.603.546)
Odlivi po osnovu poreza na dobit	(188.507)	(154.227)
Odliv po osnovu ostalih poslovnih aktivnosti	(59.560)	(98.194)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	1.391.932	932.827
Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja		
Prilivi od kamata	171.677	238.116
Odlivi /((Prilivi) po osnovu kratkoročnih finansijskih plasmana	(3.300.000)	2.800.000
Prilivi(Odlivi)/ po osnovu dugoročnih finansijskih plasmana	3.592.513	(3.479.571)
Odlivi po osnovu kupovine akcija	(100.000)	(2.896.836)
Prilivi od prodaje akcija	392.002	1.513.615
Prilivi od prodaje osnovnih sredstava	8.160	1.376.100
Odlivi po osnovu nabavke investicionih nekretnina, opreme, nematerijalnih ulaganja	(475.081)	(39.562)
Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja	289.271	(488.138)
Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja		
Prilivi od dugoročnih kredita	123	
Odlivi po osnovu isplaćenih dividendi	(657.580)	(650.742)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(657.457)	(650.742)
Neto (odliv)/priliv gotovine	1.023.746	(206.053)
Gotovina na početku obračunskog perioda	1.918.588	2.124.641
Gotovina na kraju obračunskog perioda	2.942.334	1.918.588

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio
ovih finansijskih izvještaja.

1. OSNIVANJE I DJELATNOST

Društvo za osiguranje "Mikrofin osiguranje" a.d. Banja Luka (u daljem tekstu "Društvo") osnovano je kao akcionarsko društvo za obavljanje poslova osiguranja na osnovu Upisa u sudski registar o osnivanju kod Osnovnog suda u Banjoj Luci Rješenjem broj 071-0-Reg-07-002909 od 27. decembra 2007. godine.

Naziv i sjedište Društva je: Osiguravajuće društvo "Mikrofin osiguranje" a.d. Banja Luka sa sjedištem u Banjoj Luci, Aleja Svetog Save 59.

Rješenjem Osnovnog suda u Banjoj Luci broj 071-0-Reg-07-002909 od 27. decembra 2007. godine u registar Osnovnog suda upisano je usklađivanje Društva sa odredbama Zakona o društvima za osiguranje („Službeni glasnik RS”, broj 17/05), a u skladu sa rješenjem Agencije za osiguranje RS broj 05-493-5/07 od 30. decembra 2007. godine kojim je Društvo dobilo dozvolu za obavljanje poslova svih vrsta neživotnih osiguranja.

Na dan 31. decembra 2017. godine, Društvo je obavljalo poslove osiguranja preko sjedišta u Banjoj Luci i poslovnih jedinica u Federaciji BiH i Brčko Distriktu. Društvo je na dan 31. decembra 2017. godine imalo 79 zaposlena (31. decembra 2016. godine: 74 zaposlenih).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD

2.1. Izjava o usaglašenosti

Priloženi finansijski izvještaji predstavljaju godišnje finansijske izvještaje društva Mikrofin osiguranje a.d. Banja Luka za poslovnu 2017. godinu i sastavljeni su u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srpske i propisima Agencije za osiguranje Republike Srpske koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje.

2.2. Osnove vrednovanja i sastavljanja finansijskih izvještaja

Finansijski izvještaji Društva su pripremljeni po načelu nabavne vrijednosti, izuzev ako nije drugačije objelodanjeno u računovodstvenim politikama.

Istorijski trošak je generalno zasnovan na fer vrijednosti naknade plaćene u zamjenu za robu i usluge.

Fer vrijednost je cijena koju bi primili od prodaje imovine ili platili za prenos obaveza u uobičajenoj transakciji između tržišnih učesnika na dan vrednovanja, bez obzira da li je ta cijena direktno provjerljiva ili procijenjena korišćenjem drugih tehnika vrednovanja. Prilikom procjenjivanja fer vrijednosti imovine ili obaveza, Društvo uzima u obzir one karakteristike imovine ili obaveza koje bi uzeli u obzir i drugi učesnici na tržištu prilikom određivanja cijene imovine ili obaveza na datum vrednovanja.

Društvo je u propisanom roku, na način definisan Pravilnikom o Kontnom okviru sadržini računa u Kontnom okviru za društva za osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 108/15), Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za društva za osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 63/16) kao i Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca izvještaja o promjenama na kapitalu ("Službeni glasnik RS", broj 63/16) sastavilo obrasce finansijskih izvještaja.

Društvo je prilikom sastavljanja bilansa tokova gotovine koristilo direktni metod izvještavanja o tokovima gotovine.

2.3. Funkcionalna valuta i valuta prezentacija

Iznosi u priloženim finansijskim izvještajima su izraženi u Konvertibilnim markama (BAM) koja predstavlja funkcionalnu i zvaničnu izvještajnu valutu u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

2.4. Uticaj i primjena novih i revidovanih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("IFRS") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("IAS")

(a) Propisi, standardi i tumačenja na snazi u tekućem periodu u Republici Srpskoj

Priloženi finansijski izvještaji sastavljeni su uz primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda (IAS), odnosno Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (IFRS), koji su bili u primjeni na dan 1. januara 2009. godine i na njima zasnovanim propisima o računovodstvu Republike Srpske i propisima Agencije za osiguranje Republike Srpske koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.4. Uticaj i primjena novih i revidovanih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("IFRS") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("IAS") (nastavak)

(a) Propisi, standardi i tumačenja na snazi u tekućem periodu u Republici Srpskoj (nastavak)

Promjene u važećim Standardima i tumačenjima, kao i novousvojeni Standardi i tumačenja, izdati nakon 1. januara 2009. godine, nisu objavljeni i zvanično usvojeni u Republici Srpskoj i, saglasno tome, nisu primjenjeni u sastavljanju priloženih finansijskih izvještaja. Objavljeni Standardi i tumačenja na snazi u tekućem periodu koji još uvijek nisu zvanično prevedeni i usvojeni, kao i objavljeni Standardi i tumačenja koji još uvijek nisu u primjeni, objelodanjeni su u napomenama u nastavku - 2.4 (b) i 2.4 (c).

Priloženi finansijski izvještaji sastavljeni su uz primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda (IAS), odnosno Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (IFRS), koji su bili u primjeni na dan 1. januara 2009. godine i na njima zasnovanim propisima o računovodstvu Republike Srpske i propisima Agencije za osiguranje Republike Srpske koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje.

Promjene u važećim Standardima i tumačenjima, kao i novousvojeni Standardi i tumačenja, izdati nakon 1. januara 2009. godine, nisu objavljeni i zvanično usvojeni u Republici Srpskoj i, saglasno tome, nisu primjenjeni u sastavljanju priloženih finansijskih izvještaja. Objavljeni Standardi i tumačenja na snazi u tekućem periodu koji još uvijek nisu zvanično prevedeni i usvojeni, kao i objavljeni Standardi i tumačenja koji još uvijek nisu u primjeni, objelodanjeni su u napomenama u nastavku - 2.4 (b) i 2.4 (c).

Naime, na osnovu odredbi novousvojenog Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 84/15), sva pravna lica sa sjedištem u Republici Srpskoj su u obavezi da u potpunosti primjenjuju IAS, odnosno IFRS, kao i Međunarodni standard finansijskog izvještavanja za male i srednje entitete ("IFRS for SMEs"), Međunarodne računovodstvene standarde za javni sektor ("IPSASS"), Međunarodne standarde vrednovanja ("IVS"), Međunarodne standarde za profesionalnu praksu interne revizije, Konceptualni okvir za finansijsko izvještavanje, Kodeks etike za profesionalne računovođe i prateća uputstva, objašnjenja i smjernice koje donosi Odbor za međunarodne računovodstvene standarde ("IASB") i sva prateća uputstva, objašnjenja i smjernice koje donosi Međunarodna federacija računovođa ("IFAC").

Pored navedenog, u skladu sa prethodnim Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 36/09 i 52/11), dana 15. jula 2010. godine Upravni odbor Saveza računovođa i revizora Republike Srpske ("Savez RR RS") je donio "Odluku o početku obavezne primjene izdanja MRS/MSFI (objavljenih do 1. januara 2009. godine)", a na osnovu "Odluke o ovlašćenjima za prevod i objavljivanje" nadležne Komisije za računovodstvo i reviziju Bosne i Hercegovine od 10. marta 2006. godine (Službeni glasnik BiH, broj 81/06), kojom se takva ovlašćenja daju Savezu RR RS.

Navedeno izdanje IAS/IFRS je odobreno od strane Fondacije odbora za Međunarodne računovodstvene standarde kao zvanični prevod na srpski jezik za Bosnu i Hercegovinu (Republiku Srpsku), Srbiju i Crnu Goru. Prema navedenoj Odluci IAS/IFRS objavljeni do 1. januara 2009. godine obavezno se primjenjuju na finansijske izvještaje sačinjene i prezentovane u Republici Srpskoj za obračunske periode koji počinju 1. januara 2010. godine ili kasnije. Međutim, promjene u važećim Standardima i tumačenjima, kao i novousvojeni Standardi i tumačenja, izdati nakon 1. januara 2009. godine, nisu objavljeni i zvanično usvojeni u Republici Srpskoj.

Rukovodstvo Društva analizira promjene u važećim Standardima i tumačenjima, kao i novousvojene standarde i tumačenja izdata nakon 1. januara 2009. godine, i nakon ustanovljavanja Standarda i tumačenja koji su relevantni za Društvo i iste primjenjuje u sastavljanju svojih finansijskih izvještaja prije nego što oni budu zvanično prevedeni i objavljeni u Republici Srpskoj. Objavljeni novi Standardi i izmjene postojećih Standarda koji su izdati, a nisu još uvijek u primjeni, objelodanjeni su u nastavku.

(b) Objavljeni novi Standardi, izmjene postojećih Standarda i tumačenja na snazi u tekućem periodu koji još uvijek nisu zvanično prevedeni i usvojeni u Republici Srpskoj

Na dan objavljivanja ovih finansijskih izvještaja, dole navedeni Standardi i izmjene Standarda su bili izdati od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, a sljedeća tumačenja bila su objavljena od strane Komiteta za tumačenje međunarodnog finansijskog izvještavanja, ali nisu zvanično usvojena u Republici Srpskoj za godišnji period koji počinje na dan 1. januara 2016. godine:

- IFRS 1 (revidovani) "Prva primjena IFRS" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2009. godine),
- Izmjene IFRS 1 "Prva primjena IFRS" – Visoka hiperinflacija (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2011. godine),

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.4. Uticaj i primjena novih i revidovanih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("IFRS") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("IAS") (nastavak)

(b) Objavljeni novi Standardi, izmjene postojećih Standarda i tumačenja na snazi u tekućem periodu koji još uvijek nisu zvanično prevedeni i usvojeni u Republici Srpskoj (nastavak)

- Izmjene IFRS 1 "Prva primjena IFRS" – Ukidanje fiksnih datuma za one koji prvi put primjenjuju IFRS (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2011. godine),
- Izmjene IFRS 1 "Prva primjena IFRS" - Dodatni izuzeci za one koji prvi put usvajaju IFRS (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2010. godine),
- Izmjene IFRS 1 "Prva primjena IFRS" - Ograničeni izuzeci za uporedna objelodanjivanja u skladu sa IFRS 7 za one koji prvi put usvajaju IFRS (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2010. godine),
- Izmjene IFRS 1 "Prva primjena IFRS" - Državni krediti (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2013. godine),
- Izmjene IFRS 2 "Isplate po osnovu akcija" – Transakcije grupnih isplata u novcu po osnovu akcija (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2010. godine),
- IFRS 3 (revidovani) "Poslovne kombinacije" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2009. godine),
- Izmjene IFRS 7 "Finansijski instrumenti: Objelodanjivanja" – Transfer finansijske imovine (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2011. godine),
- Izmjene IFRS 7 "Finansijski instrumenti: Objelodanjivanja" – Prebijanje finansijske imovine i finansijskih obaveza (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2013. godine),
- IFRS 10 "Konsolidovani finansijski izvještaji" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2013. godine),
- Izmjene IFRS 10 "Konsolidovani finansijski izvještaji", IFRS 12 "Objelodanjivanja o učešću u drugim pravnim licima" i IAS 27 "Pojedinačni finansijski izvještaji" – Investirana društva (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2014. godine),
- Izmjene IFRS 10 "Konsolidovani finansijski izvještaji", IFRS 12 "Objelodanjivanja o učešću u drugim pravnim licima" i IAS 28 "Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate" – Investirani entitete: Primjenjivanje izuzetaka u konsolidaciji (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016. godine),
- IFRS 11 "Zajednički aranžmani" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2013. godine),
- Izmjene IFRS 11 "Zajednički aranžmani" – računovodstvo spajanja interesa u zajedničkim poslovima (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016. godine),
- IFRS 12 "Objelodanjivanja o učešću u drugim pravnim licima" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2013. godine),
- IFRS 13 "Odmjeravanje fer vrijednosti" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2013. godine),
- IFRS 14 "Regulatorni odloženi računi" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016. godine),
- Izmjene IFRS 10 "Konsolidovani finansijski izvještaji", IFRS 11 "Zajednički aranžmani" i IFRS 12 "Objelodanjivanja o učešću u drugim pravnim licima" - Uputstvo o tranziciji (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2013. godine),
- Izmjene IAS 1 "Prezentacija finansijskih izvještaja" – Prezentacija stavki Ostalog ukupnog rezultata (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2012. godine),
- Izmjene IAS 1 "Prezentacija finansijskih izvještaja" – Inicijativa za objelodanjivanje (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016. godine),
- Izmjene IAS 12 "Porez na dobit" – Odloženi porezi: Pokriće osnovne imovine (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2012. godine),
- Izmjene IAS 16 "Nekretnine, postrojenja i oprema" i IAS 38 "Nematerijalna ulaganja" – Objašnjenje prihvatljivih metoda amortizacije (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016. godine),
- Izmjene IAS 16 "Nekretnine, postrojenja i oprema" i IAS 41 "Poljoprivreda" – Poljoprivreda: biološka sredstva koja su predmet ubiranja (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016. godine),
- Izmjene IAS 19 "Beneficije zaposlenih" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2013. godine),
- Izmjene IAS 19 "Beneficije zaposlenih" – Planovi definisanih primanja: Doprinosi za zaposlene (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2014. godine),
- Izmjene IAS 24 "Objelodanjivanja o povezanim stranama" - Pojednostavljanje zahtijevanih objelodanjivanja za entitete u državnom vlasništvu i pojašnjenje definicije povezanih strana (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2011. godine),

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.4. Uticaj i primjena novih i revidovanih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("IFRS") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("IAS") (nastavak)

(b) Objavljeni novi Standardi, izmjene postojećih Standarda i tumačenja na snazi u tekućem periodu koji još uvijek nisu zvanično prevedeni i usvojeni u Republici Srpskoj (nastavak)

- Izmjene IAS 27 "Konsolidovani i pojedinačni finansijski izvještaji" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2009. godine),
- IAS 27 (revidovan u 2011. godini) "Pojedinačni finansijski izvještaji" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2013. godine),
- IAS 27 "Pojedinačni finansijski izvještaji" – Kapitalni metod u pojedinačnim finansijskim izvještajima (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016. godine)
- IAS 28 (revidovan u 2011. godini) "Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2013. godine),
- Izmjene IAS 32 "Finansijski instrumenti: Prikazivanje" – Računovodstveno obuhvatanje prava (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. februara 2010. godine),
- Izmjene IAS 32 "Finansijski instrumenti: Presentacija" – Prebijanje finansijske imovine i finansijskih obaveza (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2014. godine),
- Izmjene IAS 36 "Obezbjeđenje sredstava" – Objelodanjivanje nadoknadivog iznosa za nefinansijsku imovinu (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2014. godine),
- Izmjene IAS 39 "Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje" – Pribavljive hedžing stavke (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2009. godine),
- Izmjene IAS 39 "Finansijski instrumenti: Priznavanje i odmjeravanje – Zamjena derivata i nastavak računovodstva hedžinga" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2014. godine),
- Izmjene različitih standarda i tumačenja koja su rezultat projekta godišnjeg kvalitativnog poboljšanja IFRS objavljenog 16. aprila 2009. godine (IFRS 2, IFRS 5, IFRS 8, IAS 1, IAS 7, IAS 17, IAS 18, IAS 36, IAS 38, IAS 39, IFRIC 9, IFRIC 16) prvenstveno kroz otklanjanje nekonzistentnosti i raščišćavanje teksta (većina izmjena je na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2010. godine),
- Izmjene različitih standarda i tumačenja koja su rezultat projekta godišnjeg kvalitativnog poboljšanja IFRS objavljenog 6. maja 2010. godine (IFRS 1, IFRS 3, IFRS 7, IAS 1, IAS 27, IAS 34, IFRIC 13) prvenstveno kroz otklanjanje nekonzistentnosti i raščišćavanje teksta (većina izmjena je na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2011. godine),
- Izmjene različitih standarda "Unaprijeđenja IFRS (2012.)" koja su rezultat godišnjeg unaprijeđenja IFRS objavljena 17. maja 2012. godine (IFRS 1, IAS 1, IAS 16, IAS 32, IAS 34), sa ciljem otklanjanja neusaglašenosti i usaglašavanja teksta (izmjene bi trebalo da se primjene za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2013. godine),
- Izmjene raznih Standarda "Unaprijeđenja IFRS (period 2010. - 2012.)" koja su rezultat godišnjeg unaprijeđenja IFRS (IFRS 2, IFRS 3, IFRS 8, IFRS 13, IAS 16, IAS 24 i IAS 38), sa ciljem otklanjanja neusaglašenosti i usaglašavanja teksta (izmjene bi trebalo da se primjene za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2014. godine),
- Izmjene raznih Standarda "Unaprijeđenja IFRS (period 2011 - 2013.)" koja su rezultat godišnjeg unaprijeđenja IFRS (IFRS 1, IFRS 3, IFRS 13 i IAS 40), sa ciljem otklanjanja neusaglašenosti i usaglašavanja teksta (izmjene bi trebalo da se primjene za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2014. godine),
- Izmjene IFRIC 14 "IAS 19 - Granica definisanih primanja zaposlenih, minimum zahtjeva fonda i njihova interakcija" - Pretplata minimalnih zahtjeva fonda (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2011. godine),
- IFRIC 17 "Prenos nenovčanih sredstava vlasnicima preduzeća" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2009. godine),
- IFRIC 18 "Prenos sredstava komitentima" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2009. godine),
- IFRIC 19 "Ukidanje obaveza instrumentima kapitala" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2010. godine),
- IFRIC 20 "Troškovi otkrivke u proizvodnoj fazi površinskih rudnika" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2013. godine),
- IFRIC 21 "Dažbine" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2014. godine),
- „Sveobuhvatni okvir za finansijsko izvještavanje 2010. godine" što predstavlja izmjenu „Okvira za pripremanje i prikazivanje finansijskih izvještaja" (na snazi od datuma objavljivanja, odnosno od septembra 2010. godine), i
- Izmjene raznih Standarda "Unaprijeđenja IFRS (period 2012 - 2014.)" koja su rezultat godišnjeg unaprijeđenja IFRS (IFRS 5, IFRS 7, IAS 19 i IAS 34), sa ciljem otklanjanja neusaglašenosti i usaglašavanja teksta (izmjene bi trebalo da se primjene za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016. godine).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.4. Uticaj i primjena novih i revidovanih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("IFRS") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("IAS") (nastavak)

(c) Novi Standardi i izmjene postojećih Standarda koji su izdati, a nisu još uvijek u primjeni

Na dan odobravanja ovih finansijskih izvještaja, sljedeći Standardi i izmjene postojećih Standarda i novo tumačenje su bile izdati, ali nisu postale efektivni:

- IFRS 9 "Finansijski instrumenti" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine),
- IFRS 15 "Prihodi od ugovora sa kupcima" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine),
- IFRS 16 "Lizing" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Izmjene IFRS 2 "Plaćanja akcijama" – Klasifikacija i mjerenje transakcija plaćanja akcijama (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine),
- Izmjene IFRS 4 "Ugovori u osiguranju", primjena IFRS 9 „Finansijski instrumenti” sa IFRS 4 „Ugovori u osiguranju” (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine gdje se IFRS 9 „Finansijski instrumenti” primjenjuju po prvi put),
- Izmjene IFRS 10 "Konsolidovani finansijski izvještaji" i IAS 28 "Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate" – Prodaja ili učešće u imovini između investitora i pridruženog entiteta ili zajedničkog poduhvata (datum stupanja na snagu odgođen na neodređeno vrijeme, dok istraživački projekat metoda kapitala bude ustanovljen),
- Izmjene IAS 7 "Izvještaj o tokovima gotovine" – Inicijativa za objelodanjivanje (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2017. godine),
- Izmjene IAS 12 "Porez na dobitak" – Priznavanje odloženih poreskih sredstava za nerealizovane gubitke (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2017. godine),
- Izmjene IAS 40 "Investicione nekretnine" – Prenos investicionih nekretnina (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januar 2018. godine),
- Izmjene raznih Standarda "Unaprijeđenja IFRS (period 2014. - 2016.)" koja su rezultat godišnjeg unaprijeđenja IFRS (IFRS 1, IFRS 12 and IAS 28) sa ciljem otklanjanja neusaglašenosti i usaglašavanja teksta (izmjene IFRS 12 bi trebalo da se primjene za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2017. godine, a izmjene IFRS 1 i IAS 28 bi trebalo da se primjene za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine), i
- IFRIC 22 "Transakcije u stranoj valuti i razmatranja unaprijed" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine).

Rukovodstvo Društva je izabralo da ne usvoji ove nove Standarde i izmjene postojećih Standarda prije nego oni stupe na snagu i budu u primjeni. Rukovodstvo predviđa da usvajanje ovih novih Standarda i izmjena postojećih Standarda neće imati materijalan uticaj na finansijske izvještaje Društva u periodu inicijalne primjene.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Prihodi od premija ostalih osiguranja

Prihodi od premije osiguranja predstavljaju fakturisane iznose premije u tekućem obračunskom periodu, uvećane za prenosne premije na početku godine i umanjene za prenosne premije obračunate na kraju obračunskog perioda. Prihodi od premije osiguranja se unose u ukupan prihod u skladu sa rokovima i periodima pokrivanja rizika iz odgovarajućih ugovora o osiguranju.

Prenosna premija (rezerva za nezarađene premije) se obezbjeđuje da bi se obuhvatili dijelovi fakturiranih premija koji se odnose na prihode narednih obračunskih perioda. Prenosna premija se obračunava metodom "pro rata temporis" na fakturisanu tehničku premiju osiguranja. Prenosna premija se ne obračunava u slučajevima kada se fakturisanje premije vrši na mjesečnoj osnovi.

Provizije i drugi odgovarajući troškovi koji se mogu odnositi na prenosne premije se ne razgraničavaju, već idu na teret ukupnog prihoda perioda u kome nastanu.

3.2. Prihodi po osnovu kamata

Prihodi od kamata na finansijsku imovinu se priznaju kada je vjerovatan priliv budućih ekonomskih koristi Društvo i kada je iznos prihoda pouzdano mjerljiv.

Prihod od kamata je vremenski razgraničen i priznaje se metodom efektivne kamatne stope, koja predstavlja stopu koja tačno diskontuje (svodi) procijenjene buduće novčane tokove u toku očekivanog vijeka finansijske imovine na neto nadoknadivu vrijednost te imovine prilikom inicijalnog priznavanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.3. Rezervisanja sredstava za nastale prijavljene, a nelikvidirane štete

Rezervisanja sredstava za nastale prijavljene, a nelikvidirane štete vrše se na osnovu procjene iznosa svake pojedinačne štete osim za štete za koje, na osnovu raspoložive dokumentacije, nije moguće izvršiti takvu procjenu, a za koje se rezervacija sredstava vrši na osnovu prosječne likvidirane štete u odnosnoj vrsti osiguranja.

Štete u sporu rezervišu se u iznosu za koji se očekuje da bi mogao biti utvrđen od strane suda.

3.4. Rezervisanja za nastale a neprijavljene štete

Rezervisanje za nastale neprijavljene štete se vrši primjenom Metode ulančanih ljestvica (Chain ladder ili CL metoda) i dodatno Bornheutter-Ferguson (B-F) metode koja se koristi samo kod obračuna u osiguranju od odgovornosti za motorna vozila. Predloženi dodatni obračun putem B-F metode u osiguranju od odgovornosti za motorna vozila se koristi u cilju dobijanja adekvatnijeg rezultata, s obzirom da je u ovoj vrsti razvoj šteta najduži, a izloženost najveća. Navedene metode se primjenjuju na podacima o nastalim štetama koji se sastoje od iznosa riješenih šteta i iznosa rezervisanja za prijavljene štete.

Podaci o štetama se grupišu na osnovu datuma nastanka štete i datuma prijave štete po kalendarskim polugodištima. Podaci o štetama se grupišu u homogene grupe u skladu sa podjelom na vrste osiguranja. Za CL metodu, definisani su načini obračuna prosječnih faktora porasta uz ostavljanje diskrecionog prava aktuaru za izbor konačnih faktora. Za B-F metodu definisana je a-priori procijenjena kvota šteta u odnosu na zarađenu premiju od 30%. Iznosi šteta koji služe za obračun putem navedenih metoda se ograničavaju na 100.000 KM. U osiguranju odgovornosti za motorna vozila, iznos konačnih šteta se dobija kao ponderisani prosjek iznosa dobijenih CL i B-F metodom pri čemu je ponder za obe metode 50%. Dijelovi pojedinačnih šteta koji prelaze iznos od 100.000 KM se posebno procjenjuju u smislu daljeg razvoja, te se konačan iznos stavlja u odnos sa konačnim.

Od zbira procijenjenih iznosa ukupnih rezervi po godinama nastanka u posmatranom periodu oduzimaju se isplaćene štete i obračunate rezerve za nastale prijavljene štete iz posmatrane obračunske godine, kako bi se dobile obračunate rezerve za nastale neprijavljene štete u obračunskoj godini.

3.5. Troškovi tekućeg održavanja i opravki

Troškovi tekućeg održavanja i opravki nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja iskazani su u izvještaju o dobitku i ostalom ukupnom rezultatu u stvarno nastalom iznosu.

3.6. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u Konvertibilne marke po zvaničnom kursu koji je važio na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan izvještaja o finansijskom položaju, preračunate su u Konvertibilne marke po zvaničnom kursu koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija izvještaja o finansijskom položaju iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret izvještaja o dobitku i gubitku i ostalom ukupnom rezultatu, kao dobitci ili gubici po osnovu kursnih razlika.

3.7. Nekretnine i oprema

Pod nekretninama i opremom smatraju se ona sredstva čiji je očekivani korisni vijek upotrebe duži od jedne godine.

Nekretnine i oprema su iskazani po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti i ukupne akumulirane eventualne imparitetne gubitke.

Nabavke nekretnina i opreme u toku godine evidentiraju se po nabavnoj vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača uvećana za sve troškove nastale do njihovog stavljanja u upotrebu.

Dobitak koji nastane prilikom rashodovanja i prodaje nekretnina i opreme iskazuje se neposredno kao vanredni prihod u okviru ostalih prihoda. Gubitak nastao prilikom rashodovanja i prodaje nekretnina i opreme iskazuje se neposredno kao vanredni rashod u okviru ostalih rashoda.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.8. Investicione nekretnine**

Investicione nekretnine Društva čine građevinski objekti koje Društvo izdaje u zakup, i koji su vrednovani po nabavnoj vrijednosti, u skladu sa IAS 40 „Investicione nekretnine“.

Društvo vrednuje investicione nekretnine po metodi nabavne vrijednosti, umanjenoj za iznos ispravke vrijednosti po osnovu amortizacije i iznos ispravke vrijednosti od imparitetnih gubitaka.

3.9. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja Društva čine računarski programi i licence koje Društvo koristi, i koji su vrednovani po nabavnoj vrijednosti, u skladu sa IAS 38 „Nematerijalna ulaganja“.

Društvo vrednuje nematerijalna ulaganja po metodi nabavne vrijednosti, umanjenoj za iznos ispravke vrijednosti po osnovu amortizacije i iznos ispravke vrijednosti od imparitetnih gubitaka.

3.10. Amortizacija

Amortizacija nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja obračunavala se po stopama, koje su određene tako da se neotpisana vrijednost nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja amortizuje u jednakim godišnjim iznosima u toku predviđenog korisnog vijeka trajanja. Amortizacija se obračunava na osnovicu koju čini neotpisana vrijednost na početku godine kao i na nekretnine, opremu i nematerijalna ulaganja stavljena u upotrebu tokom godine.

Procijenjeni korisni vijek upotrebe koje je služio kao osnova za obračun amortizacije i primjenjene stope u poslovnoj 2017. godini su bile sljedeće (nije bilo promene stopa amortizacije u odnosu na prethodnu godinu):

<i>Glavne grupe nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja</i>	<i>Korisni vijek (godina)</i>	<i>Stopa (%)</i>
Kompjuteri i kompjuterska oprema	5	20%
Građevinski objekti	50	2%
Investicione nekretnine	30-50	2%-3,33%
Ostala oprema	3-8	12,5%-33,3%
Kancelarijski namještaj	8	12,5%
Automobili	3-5	20%-33,3%
Software za računare	5	20%

3.11. Finansijska imovina

Sva finansijska imovina se priznaje, odnosno prestaje se priznavati na datum trgovanja kad je kupoprodaja finansijskog sredstva definisana ugovorenim datumom isporuke finansijskog sredstva u rokovima utvrđenima prema konvencijama na predmetnom tržištu, i inicijalno je mjerena po fer vrijednosti, uključujući transakcione troškove. Finansijska imovina je klasifikovana u sljedeće kategorije: finansijska imovina "raspoloživa za prodaju", "u posjedu do dospeljeća", te "dati krediti i potraživanja". Klasifikacija zavisi od prirode i svrhe finansijske imovine, i određena je u trenutku inicijalnog priznavanja.

Metoda efektivne kamatne stope

Metoda efektivne kamatne stope je metoda obračuna amortizovanog troška finansijske imovine i raspoređivanja prihoda od kamata tokom određenog perioda. Efektivna kamatna stopa je kamatna stopa koja tačno diskontuje buduća novčana primanja kroz očekivani vijek trajanja finansijske imovine, ili gdje je to moguće, kraćeg perioda.

Prihodi se priznaju na bazi efektivne kamate stope za dužničke instrumente, izuzev za one koji su iskazani po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Finansijska imovina koja se drži do dospeljeća

Mjenice i obveznice sa fiksnim ili odredivim plaćanjima i fiksnim rokom dospeljeća, za koje Društvo ima pozitivnu namjeru i mogućnost da ih čuva do dospeljeća, klasifikuju se kao imovina u posjedu do dospeljeća. Knjiže se i po amortizovanom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope, umanjenoj za umanjenje vrijednosti, sa prihodom koji se priznaje na bazi efektivnog prihoda.

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju sastoji se od investicije u instrumente kapitala preduzeća i ostalih pravnih lica čije se akcije kotiraju na aktivnom tržištu i vode se po fer vrijednosti na kraju svakog izvještajnog perioda. Ulaganja za koja nije moguće realno utvrditi fer vrijednost se mjere po trošku.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Finansijska imovina (nastavak)

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju (nastavak)

Dobici i gubici koji nastaju zbog promjene fer vrijednosti direktno utiču na kapital, odnosno na revalorizacione rezerve od investicija, sa izuzetkom umanjenja za imparitetne gubitke, kamate obračunate koristeći metod efektivne kamatne stope i dobit ili gubitak na monetarnu imovinu od kursnih razlika, koji se direktno priznaju u dobitak ili gubitak perioda. Kada se takva imovina prodaje, ili je izložena trajnom smanjenju vrijednosti, kumulativna dobit ili gubitak prethodno ostvaren u revalorizacionim rezervama za ulaganja je uključen u prihode i rashode perioda.

Fer vrijednost finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju izraženih u stranoj valuti se određuje u toj valuti i preračunava se po važećoj kursnoj stopi na dan bilansa stanja. Promjena u fer vrijednosti koja se može pripisati promjenama kursa i koja rezultira promjeni amortizovanog troška sredstva, priznaje se u bilansu uspjeha, dok se ostale promjene priznaju kao promjene u kapitalu.

Dati krediti i potraživanja

Potraživanja, krediti i ostala potraživanja sa fiksnim ili odredivim plaćanjima koja ne kotiraju na aktivnom tržištu klasifikuju se kao krediti i potraživanja. Krediti i potraživanja vrednuju se po amortizovanom trošku, primjenom metode efektivne kamatne stope, umanjani za procijenjeno umanjenje vrijednosti, a u skladu sa Pravilnikom o načinu procijenjivanja bilansnih i vanbilansnih pozicija društva za osiguranje (napomena 3.14). Prihod od kamate se priznaje primjenom efektivne kamatne stope, osim u slučaju kratkoročnih potraživanja, gdje bi priznavanje prihoda bilo nematerijalno.

Gotovinski ekvivalenti i gotovina

Gotovinski ekvivalenti i gotovina uključuju gotovinu u blagajni, depozite kod komercijalnih banaka, kao i visoko likvidna sredstva koja se mogu brzo konvertovati u poznate iznose gotovine, uz beznačajan rizik od promjene vrijednosti.

Umanjenja finansijske imovine

Finansijska imovina, osim imovine iskazane po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, procijenjena je za indikatore umanjenja na svaki datum bilansa stanja. Finansijska imovina je umanjena tamo gdje je dokazano da su, kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznavanja finansijske imovine, procijenjeni budući novčani tokovi investicije izmijenjeni.

Za akcije koje ne kotiraju na berzi a klasifikovane su kao raspoložive za prodaju, značajan ili produžen pad u fer vrijednosti vrijednosnog papira ispod njegovog troška smatra se objektivnim dokazom umanjenja.

Za svu ostalu finansijsku imovinu, uključujući otkupive hartije od vrijednosti klasifikovane kao raspoložive za prodaju, i potraživanja po finansijskom zajmu, objektivni dokaz umanjenja može uključiti:

- značajne finansijske teškoće izdavaoca ili korisnika; ili
- propust ili delinkvencija u otplati kamate ili glavnice; ili
- mogućnost da će dužnik doći u stečaj ili finansijsku reorganizaciju.

Što se tiče hartija od vrijednosti – ulaganja raspoloživih za prodaju, gubici od umanjenja prethodno priznati kroz bilans uspjeha se ne poništavaju kroz bilans uspjeha. Bilo koje uvećanje u fer vrijednosti nakon gubitka umanjenja je priznato direktno u kapital.

Prestanak priznavanja finansijske imovine

Društvo će prestati priznavati finansijsku imovinu samo kada ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine isteknu ili ako prenese finansijsku imovinu, pa samim tim i sve rizike i nagrade od vlasništva sredstva na drugi subjekt. Ako Društvo ne prenese niti zadrži suštinski sve rizike i povrate od vlasništva i zadrži kontrolu nad finansijskom imovinom, Društvo nastavlja da priznaje finansijsku imovinu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.12. Finansijske obaveze

Finansijske obaveze obuhvataju kratkoročne obaveze iz poslovanja i ostale obaveze.

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju u iznosu primljenih sredstava. Nakon početnog priznavanja finansijske obaveze se mjere u iznosu po kome je obaveza početno priznata umanjena za otplate glavnice, uvećana za iznose kapitalizovanih kamata i umanjena za bilo koji otpis odobren od strane povjerioca. Finansijske obaveze su iskazane po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem efektivne kamatne stope. Obaveze po osnovu kamata na finansijske obaveze se evidentiraju na teret finansijskih rashoda u periodu na koji se odnose i prikazuju u okviru ostalih kratkoročnih obaveza.

Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada Društvo ispuni obavezu ili kada je obaveza plaćanja predviđena ugovorom ukinuta ili istekla.

3.13. Obezvrjeđenje vrijednosti nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja

Na dan bilansa stanja, rukovodstvo Društva analizira vrijednosti nekretnina, opreme, nematerijalnih ulaganja, i investicionih nekretnina prikazanih u finansijskim izvještajima. Ukoliko postoji indikacija da za neko nematerijalno ulaganje, odnosno nekretninu i opremu, postoji obezvrjeđenje, nadoknadivi iznos tog sredstava se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvrjeđenja. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti iskazane u finansijskim izvještajima, vrijednost sredstva iskazanog u finansijskim izvještajima se smanjuje do svoje nadoknadive vrijednosti.

Obezvrjeđenje se priznaje kao trošak tekućeg perioda i evidentira u okviru ostalih poslovnih rashoda, ukoliko sredstvo nije prikazano u finansijskim izvještajima po revalorizovanoj vrijednosti, kada se obezvrjeđenje tretira kao smanjenje revalorizacione rezerve do revalorizovanog iznosa.

Ako se kasnije poništi obezvrjeđenje, vrijednost sredstva prikazana u finansijskim izvještajima se povećava do promijenjene procjene nadoknadivog iznosa, ali tako da povećana vrijednost prikazana u finansijskim izvještajima ne prelazi iznos koji bi bio prikazan da se u proteklim godinama nije računalo obezvrjeđenje. Poništenje obezvrjeđenja se računa kao prihod tekućeg perioda, ukoliko sredstvo nije prikazano u finansijskim izvještajima po revalorizovanoj vrijednosti, kada se poništenje obezvrjeđenja tretira kao povećanje revalorizacione rezerve.

Na dan 31. decembra 2017. godine, na osnovu procjene rukovodstva Društva, ne postoje indikacije da je vrijednost investicionih nekretnina, nematerijalnih ulaganja, nekretnina ili opreme obezvrjeđena.

3.14. Procjenjivanje pozicija aktive

Društvo vrši procjenjivanje pozicija aktive u skladu sa Pravilnikom o načinu procjenjivanja bilansnih i vanbilansnih pozicija društva za osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 10/09 i broj 91/14, u daljem tekstu: Pravilnik).

Pozicije aktive klasifikuju se u kategorije, zavisno od stepena naplativosti, koji se određuje na osnovu broja dana koliko je prekoračen rok dospeljeća, procjene finansijskog položaja dužnika i kvaliteta instrumenata obezbjeđenja naplate. Rezervisanja za potencijalne gubitke terete rezultat poslovanja Društva.

U skladu sa Pravilnikom, sva potraživanja Društva razvrstavaju se u sljedeće kategorije:

1) prva kategorija:

- a) potraživanja od dužnika čija je finansijska sposobnost zadovoljavajuća po svim kriterijumima,
- b) potraživanja od dužnika koji svoje obaveze izmiruje blagovremeno, a izuzetno s docnjom do tri mjeseca;

2) druga kategorija:

- a) potraživanja od dužnika čija finansijska sposobnost nije zadovoljavajuća, ali se ne očekuje njeno pogoršanje, osim potraživanja od nesolventnog i nelikvidnog dužnika,
- b) potraživanja od dužnika koji svoje obaveze izmiruje s docnjom do pet, a izuzetno s docnjom do šest mjeseci;

3) treća kategorija:

- a) potraživanja od dužnika čija finansijska sposobnost nije zadovoljavajuća posebno ako se uzme u obzir kriterijum solventnosti ili likvidnosti,
- b) potraživanja od dužnika koji svoje obaveze izmiruje s docnjom do sedam, a izuzetno s docnjom do devet mjeseci;

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.14. Procjenjivanje pozicija aktive (nastavak)**

4) četvrta kategorija:

- a) potraživanja od dužnika u stečaju ili od dužnika za koga se osnovano može očekivati da će nad njim biti otvoren stečaj,
- b) potraživanja od dužnika koji svoje obaveze izmiruje s dočnjom od preko devet mjeseci,
- v) potraživanja od dužnika koji obaveze po osnovu premije neživotnog osiguranja ne plaća poslije isteka perioda osiguranja, a ako je taj period duži od jedne godine, ne plaća ih poslije isteka godinu dana od započinjanja perioda osiguranja za tu godinu,
- g) potraživanja od dužnika koji obaveze po osnovu premije reosiguranja ne plaća poslije isteka perioda reosiguranja, a ako je taj period duži od jedne godine, ne plaća ih poslije isteka godinu dana od započinjanja perioda reosiguranja za tu godinu,
- d) potraživanja od lica koje je povezano lice s društvom za osiguranje, a koja bi inače bila klasifikovana u drugu ili treću kategoriju.

Iznos rezervisanja za potencijalne gubitke dobija se primjenom sljedećih procenata na bruto iznos potraživanja od komitenata:

<u>Kategorija</u>	<u>% rezervisanja</u>
Prva kategorija	5% - 10%
Druga kategorija	25% - 50%
Treća kategorija	50% - 75%
Četvrta kategorija	100%

3.15. Izdvojena sredstva za preventive

Izdvojena sredstva za preventive formiraju se izdvajanjem iz bruto premije osiguranja autoodgovornosti. Izdvojena sredstva za preventivu se mogu koristiti za potrebe preventive u skladu sa internim aktom i propisima za preventivu kao i evropskim standardima donijetim od strane Evropskog komiteta osiguranja.

3.16. Porez na dobitak*Tekući porez na dobitak*

Tekući porez na dobitak predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit. Tekući porez na dobitak predstavlja iznos koji se obračunava primjenom propisane poreske stope od 10% na osnovicu utvrđenu poreskim bilansom, koju predstavlja iznos dobitka prije oporezivanja po odbitku efekata usklađivanja prihoda i rashoda, odnosno umanjenja za ulaganja u mašine i opremu za obavljanje djelatnosti izvršene u toku godine, a u skladu sa poreskim propisima Republike Srpske.

Poreski propisi Republike Srpske predviđaju mogućnost umanjenja poreske osnovice za iznose ulaganja u nekretnine, postrojenja i opremu za obavljanje vlastite proizvodne djelatnosti i za iznose plaćenog poreza na dohodak i doprinosa na lična primanja za više od 30 novozaposlenih radnika na kraju poslovne godine.

Poreski propisi Republike Srpske ne predviđaju mogućnost da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povrat poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Dana 1. januara 2017. godine stupio je na snagu novi Zakon o porezu na dobit. Novim Zakonom nije promijenjena stopa poreza na dobit, a rukovodstvo Društva smatra da pojedine izmjene, koje se odnose na utvrđivanje poreske osnovice neće imati materijalno značajan uticaj na finansijske izvještaje Društva.

Odloženi porez na dobitak

Odloženi porez na dobitak se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema izvještaju o finansijskom položaju – bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnovice potraživanja i obaveza u bilansu stanja i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na dan bilansa stanja ili poreske stope koje su nakon tog dana stupile na snagu, koriste se za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobitak. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i efekte poreskih gubitaka i poreskih kredita, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kog će vjerovatno postojati oporezivi dobitak od kojeg se prenijeli poreski gubitak i krediti mogu umanjiti.

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata predstavljaju plaćanja prema važećim republičkom i opštinskim propisima radi finansiranja raznih komunalnih i republičkih potreba. Ovi porezi i doprinosi uključeni su u okviru ostalih poslovnih rashoda.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.16. Porez na dobitak (nastavak)

Porez na dodatu vrijednost

Zakonom o porezu na dodatu vrijednost uvedena je obaveza i regulisan je sistem plaćanja poreza na dodatu vrijednost (PDV) na teritoriji Bosne i Hercegovine. Članom 25 navedenog Zakona usluge osiguranja i reosiguranja su oslobođene plaćanja poreza na dodatu vrijednost.

3.17. Beneficije za zaposlene

a) Porezi i doprinosi za obezbjeđenje socijalne sigurnosti zaposlenih

U skladu sa domaćim propisima i usvojenom računovodstvenom politikom, Društvo je obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primjenom specifičnih, zakonom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz neto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova u periodu na koji se odnose.

b) Beneficije zaposlenima

U skladu sa Pojedinačnim kolektivnim ugovorom, Društvo je u obavezi da isplati otpremnine, radnicima koji su zaključili ugovor o radu na neodređeno vrijeme, prilikom odlaska u penziju u visini tri prosječne plate Društva ili tri prosječne plate radnika, ako je to za njega povoljnije. Kao osnovica za obračun uzima se najveća mjesečna plata ostvarena u posljednjih 12 mjeseci prije ostvarivanja prava na penziju. Na osnovu IAS 19 "Naknade zaposlenima" zahtijeva se obračun i ukalkulisavanje sadašnje vrijednosti akumuliranih prava zaposlenih na otpremnine.

Troškovi vezani za naknade prilikom odlaska u penziju utvrđuju se korišćenjem metoda projektovanih jedinica kreditiranja, sa aktuarskim odmjeravanjem koje se vrši na dan izvještaja o finansijskom položaju.

3.18. Lizing

Lizing se klasifikuje kao finansijski lizing u svim slučajevima kada se lizingom, na korisnika lizinga, prenose u najvećoj mjeri svi rizici i koristi koji proizlaze iz vlasništva nad sredstvima. Svaki drugi lizing se klasifikuje kao operativni lizing.

Društvo kao davalac lizinga

Prihod po osnovu operativnog lizinga (prihod od zakupa) priznaje se primjenom linearne metode tokom perioda trajanja lizinga. Indirektni troškovi nastali u pregovorima i ugovaranjem operativnog lizinga dodaju se knjigovodstvenom iznosu iznajmljenog sredstva i priznaju se na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja lizinga.

Društvo kao korisnik lizinga

Rate po osnovu operativnog lizinga se priznaju kao trošak na linearnoj osnovi za vrijeme trajanja lizinga, osim kada postoji neka druga sistematska osnova koja bolje odlikava vremenski šablon trošenja ekonomskih koristi od iznajmljenog sredstva. Potencijalne naknade nastale na osnovu operativnog lizinga priznaju se kao trošak u periodu u kojem su nastale.

U slučaju kada se odobravaju lizing olakšice, one ulaze u sastav operativnog lizinga i priznaju se kao obaveza. Ukupna korist od olakšica priznaje se kao smanjenje troškova iznajmljivanja na linearnoj osnovi, osim kada postoji neka druga sistematska osnova koja bolje odlikava vremensku strukturu trošenja ekonomskih koristi od iznajmljenog sredstva.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa.

Procjene i pretpostavke se stalno preispituju. Izmjene knjigovodstvenih procjena priznaju se u periodu izmjene ukoliko se odnose samo na taj period ili u periodu izmjene u budućim periodima ukoliko izmjena utiče na tekući i buduće periode.

Osnovne pretpostavke koje se odnose na buduće događaje i ostale značajne izvore neizvjesnosti pri davanju procjene na dan bilansa stanja, koja nose rizik sa mogućim ishodom u materijalno značajnim korekcijama sadašnje vrijednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini predstavljene su u narednom tekstu:

Procijenjeni korisni vijek nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja

Određivanje korisnog vijeka nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja je zasnovano na istorijskom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i predviđenim tehnološkim napretkom i promjenama ekonomskih i industrijskih faktora. Adekvatnost procijenjenog preostalog korisnog vijeka nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja se analizira godišnje ili gdje god postoji indicija o značajnim promjenama određenih pretpostavki.

Obezvrjeđenje vrijednosti sredstava

Na dan sastavljanja finansijskih izvještaja rukovodstvo Društva analizira vrijednosti sredstava prikazanih u finansijskim izvještajima. Ukoliko postoji indicija da za neko sredstvo postoji obezvrjeđenje, nadoknadivi iznos tog sredstva se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvrjeđenja. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti iskazane u finansijskim izvještajima, vrijednost sredstva iskazanog u finansijskim izvještajima se smanjuje do svoje nadoknadive vrijednosti.

Ispravka vrijednosti potraživanja

Društvo obračunava obezvrjeđenje sumnjivih potraživanja u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu procijenjivanja bilansnih i vanbilansnih pozicija društva za osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 10/09) (napomena 3.14), kao i na osnovu procjene rukovodstva Društva zasnovane na istorijskom iskustvu. Rukovodstvo vjeruje da nije potrebna dodatna ispravka vrijednosti potraživanja, izuzev rezervisanja već prikazanih u finansijskim izvještajima.

Procjena rezervi šteta za nastale neprijavljene štete

Rezervisanja za nastale neprijavljene štete su procijenjena uz pomoć aktuarskih metoda. Izvori podataka korišćenih prilikom obračuna rezervisanja su interni, preuzeti iz detaljnih analiza koje se redovno provode od strane Društva. Težište pažnje je na tekućim trendovima, a kad u ranijim godinama nije bilo dovoljno informacija koje su potrebne za pouzdanu procjenu razvoja šteta, koriste se razumne pretpostavke.

Rezerve za nastale neprijavljene štete se baziraju na obračunima koje se rade za svaku vrstu osiguranja posebno. Za svaku vrstu osiguranja koriste se statistički podaci o štetama u više zadnjih godina. Za izračun rezervisanja se koristi metoda ulančanih ljestvica i dodatno Bornheutter-Ferguson (B-F) metode koja se koristi samo kod obračuna u osiguranju od odgovornosti za motorna vozila. Rukovodstvo veruje da nisu potrebna dodatna rezervisanja, izuzev već prikazanih u finansijskim izvještajima.

Pravična (fer) vrijednost

Poslovna politika Društva je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti onih sredstava i obaveza za koje postoje zvanične tržišne informacije i u slučajevima kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. Pravična vrijednost za ove potrebe se definiše kao vrijednost po kojoj se sredstvo može realizovati, ili obaveza izmiriti, na dobrovoljnoj bazi između subjekata koji su upoznati sa stanjem tih sredstava, odnosno obaveza.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE (nastavak)*Pravična (fer) vrijednost (nastavak)*

Ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost u uslovima kupoprodaje finansijskih instrumenata pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Shodno tome, u takvom okruženju nije moguće pouzdano utvrditi pravičnu vrijednost. Po mišljenju rukovodstva Društva, iznosi u finansijskim izvještajima odražavaju pravičnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

Beneficije zaposlenima

Društvo je angažovalo ovlaštenog aktuara da u ime Društva izvrši obračun sadašnje vrijednosti akumuliranih prava zaposlenih na otpremnine na dan 31. decembra 2017. godine. Prilikom obračuna navedene sadašnje vrijednosti akumuliranih prava zaposlenih na otpremnine ovlašćeni aktuar je koristio sljedeće pretpostavke: diskontna stopa od 4.50% godišnje, projektovani rast zarada 1% godišnje, godine radnog staža za odlazak u penziju – 40 godina za muškarce i 35 godina za žene, projektovana fluktuacija zaposlenih na osnovu podataka o istorijskom kretanju zaposlenih u prethodnom periodu, zvanično objavljene stope mortaliteta iz okruženja, kao i ostali uslovi neophodni za ostvarivanje prava na otpremninu.

5. PRIHODI OD PREMIJE OSIGURANJA I DRUGI POSLOVNI PRIHODI

	U Konvertibilnim markama Za godinu koja se završila 31. decembra	
	2017.	2016.
Fakturisana premija osiguranja :		
- Neobavezna osiguranja	2.724.531	2.636.580
- Obavezna osiguranja	6.378.592	6.028.523
Fakturisana premija saosiguranja	6.491	1.019
Promjene prenosne premije (napomena 21)	(484.416)	(361.315)
Prihod od smanjenja rezervisanja za štete (napomena 22)	63.080	354.977
Prihod od učešća u naknadi šteta iz reosiguranja i saosiguranja	203.853	253.207
Prihod od zakupa	65.783	88.013
Prihod od zelenih kartona	86.506	86.069
Prihod od regresa neživotnog osiguranja	79.346	53.777
Prihod od provizija iz reosiguranja	37.987	38.491
Prihod od naplate ispravljenih potraživanja	8.859	8.131
Ostali prihodi	4	502
	<u>9.170.616</u>	<u>9.187.974</u>

6. FUNKCIONALNI DOPRINSI

	U Konvertibilnim markama Za godinu koja se završila 31. decembra	
	2017.	2016.
Doprinos zaštitnom fondu	123.677	113.951
Vatrogasni doprinos	49.912	42.021
Doprinos za preventivu (napomena 23)	110.054	39.436
Doprinos Birou zelene karte BiH	25.315	33.610
	<u>308.958</u>	<u>229.018</u>

7. NAKNADE ŠTETA IZ OSIGURANJA I RASHODI REOSIGURANJA

	U Konvertibilnim markama Za godinu koja se završila 31. decembra	
	2017.	2016.
Likvidirane štete	2.970.366	3.328.090
Povećanje rezervisanja za štete (napomena 22)	115.046	508.699
Rashodi po osnovu reosiguranja	321.888	309.784
	<u>3.407.300</u>	<u>4.146.573</u>

8. TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA

	U Konvertibilnim markama Za godinu koja se završila 31. decembra	
	2017.	2016.
Troškovi bruto zarada i naknada zarada	1.310.730	1.587.753
Ostali lični rashodi i naknade	204.233	232.360
Troškovi proizvodnih usluga, reklame i propagande	2.175.495	1.762.783
Troškovi amortizacije	115.466	150.386
Neproizvodne usluge	116.929	126.091
Reprezentacija	289.913	120.377
Troškovi materijala, goriva i energije	87.585	86.461
Troškovi zakupnina	43.228	59.371
Troškovi provizija	78.651	58.377
Troškovi poreza i doprinosa	44.381	41.273
Ostali nematerijalni troškovi	18.371	22.419
Troškovi platnog prometa	16.093	18.594
Troškovi osiguranja	10.348	7.835
Rezervisanja za beneficije zaposlenih	380	709
	<u>4.511.803</u>	<u>4.274.789</u>

Ostali lični rashodi i naknade za poslovnu 2017. godinu u iznosu od 204.233 Konvertibilnih maraka se najvećim dijelom odnose na troškove naknada po ugovorima o djelu, naknada članovima Upravnog i Nadzornog odbora, naknada ostalih ličnih primanja, kao i pripadajućih poreza i doprinosa po istim.

9. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI

	U Konvertibilnim markama Za godinu koja se završila 31. decembra	
	2017.	2016.
Prihodi od kamata na depozite	188.655	253.469
Prihodi od kamata na obveznice	99.273	84.486
Prihodi od kamata po osnovu zajma i zatezних kamata	13.029	1.381
Prihodi od kamata na transakcione račune	3	27
	<u>300.960</u>	<u>339.363</u>

10. NEKRETNINE, OPREMA, INVESTICIONE NEKRETNINE I NEMATERIJALNA ULAGANJA

	U Konvertibilnim markama 2017. i 2016. godina				
	Građevinski objekti	Oprema	Ukupno nekretnine i oprema	Investicione nekretnine	Nemate- rijalna ulaganja
Nabavna vrijednost					
Stanje, 1. januar 2016. godine	729.975	503.273	1.233.248	2.017.805	121.967
Nabavke u toku godine	-	22.531	22.531	1.043	15.988
Otpisi ili prodaja	-	(28.843)	(28.843)	(1.458.262)	-
Stanje, 31. januar 2016. godine	729.975	496.961	1.226.936	560.586	137.955
Stanje, 1. januar 2017. godine	729.975	496.961	1.226.936	560.586	137.955
Nabavke u toku godine	-	125.081	125.081	350.000	-
Otpisi i prodaja	(6.240)	(16.200)	(22.440)	-	-
Stanje, 31. januar 2017. godine	723.735	605.842	1.329.577	910.586	137.955
Ispravka vrijednosti					
Stanje, 1. januar 2016. godine	80.968	325.959	406.927	143.899	79.721
Amortizacija za tekuću godinu	14.600	71.356	85.956	51.503	12.927
Otpisi i prodaja	-	(18.011)	(18.011)	(157.948)	-
Stanje, 31. januar 2016. godine	95.568	379.304	474.872	37.454	92.648
Stanje, 1. januar 2017. godine	95.568	379.304	474.872	37.454	92.648
Amortizacija za tekuću godinu	14.558	63.186	77.744	22.915	14.807
Otpisi i prodaja	-	(16.200)	(16.200)	-	-
Stanje, 31. januar 2016. godine	110.126	426.290	536.416	60.369	107.455
Sadašnja vrijednost					
- 31. decembar 2017. godine	613.609	179.552	793.161	850.217	30.500
- 31. decembar 2016. godine	634.407	117.657	752.064	523.132	45.307

Povećanje investicionih nekretnina tokom 2017. godine, se odnosi na kupovinu investicione nekretnine tj. Poslovnog prostora u Banjaluci, koji se izdaje u zakup preduzeću Atlantik bb.

Pregled investicionih nekretnina Društva na dan 31. decembra 2017. godine:

Lokacija	Svrha u koju se koristi investiciona nekretnina	Zakupoprimac	Nabavna vrijednost u BAM	Godina kupovine	Površina u m ²	Mjesečna zakupni- na u BAM
Banja Luka	Atlantik bb, Banja Luka	Atlantik bb, Banja Luka	350.000	2017.	591	2.480
Doboj	Filijala MF Banke a.d. Banja Luka	MF Banka a.d. Banja Luka	222.728	2013.	143	1.716
Gradiška	Filijala MF Banke a.d. Banja Luka	MF Banka a.d. Banja Luka	337.858	2014.	203	1.906

Na dan 31. decembra 2017. godine Društvo nema hipoteka, niti zaloga nad svojim nekretninama i opremom.

11. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	U Konvertibilnim markama	
	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Dugoročno oročeni depoziti:		
MF banka a.d. Banja Luka	1.100.000	2.800.000
Addiko Bank a.d. Banja Luka	-	500.000
Sberbank a.d. Banja Luka	-	1.100.000
Nova banka a.d. Banja Luka	1.300.000	-
NLB banka a.d. Banja Luka	-	500.000
Komercijalna banka a.d. Banja Luka	-	800.000
	<u>2.400.000</u>	<u>5.700.000</u>
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju:		
Metal a.d. Gradiška	1.449	2.864
ZIF Zepter fond a.d. Banja Luka	-	24.210
ZMIF u preoblikovanju Zepter fond a.d. Banja Luka	1.364	-
DUIF Kristal Invest a.d. - OMIF Future Fund	25.300	-
DUIF Kristal Invest a.d. - OMIF Maximus Fund	9.999	-
Fratello Trade a.d. Banja Luka	5.531	5.904
Obveznice Opštine Šipovo	10.706	12.667
Obveznice Opštine Brod	6.314	8.560
Obveznice Opštine Šamac	-	9.575
Obveznice Vlade Republike Srpske (god. k. stopa 1.5 i 2.5 %)	1.981.798	2.169.426
	<u>2.042.461</u>	<u>2.233.206</u>
Rezervni Fond Biroa Zelene karte BiH	<u>312.933</u>	<u>312.933</u>
	<u>312.933</u>	<u>312.933</u>
	<u>4.755.394</u>	<u>8.246.139</u>

Dugoročno oročeni depoziti kod poslovnih banaka su oročena na period od 18-36 mjeseci, sa kamatnom stopom od 1,80% do 2,65% godišnje.

12. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU PREMIJE

	U Konvertibilnim markama	
	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Potraživanja za premiju osiguranja	500.750	485.427
Potraživanja za premiju saosiguranja	5.699	968
Minus: Ispravka vrijednosti potraživanja za premiju	(192.809)	(201.139)
	<u>313.640</u>	<u>285.256</u>

13. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	U Konvertibilnim markama	
	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Tekuća dospjeća dugoročnih depozita:		
MF banka a.d. Banja Luka	2.300.000	600.000
Nova banka a.d. Banja Luka	-	900.000
Sberbank a.d. Banja Luka	1.100.000	-
Addiko Bank a.d. Banja Luka	500.000	400.000
NLB Banka a.d. Banja Luka	500.000	-
Komercijalna banka a.d. Banja Luka	800.000	-
	<u>5.200.000</u>	<u>1.900.000</u>

Kratkoročni finansijski plasmani se odnose se na tekuća dospjeća dugoročnih depozita koji su oročeni kod poslovnih banaka na period od 24 mjeseca, sa kamatnom stopom od 1,25 % do 4,00% godišnje.

14. OSTALA POTRAŽIVANJA

	U Konvertibilnim markama	
	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Potraživanja za kamate	14.836	4.432
Potraživanja od učešća u naknadi šteta	23.830	6.066
Potraživanja od BZK	1.491	3.475
Ostala potraživanja	9.535	4.786
Potraživanja od zaposlenih	1.207	1.385
	<u>50.899</u>	<u>20.144</u>

15. GOTOVINSKI EKIVALENTI I GOTOVINA

	U Konvertibilnim markama	
	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Žiro račun	2.938.148	1.912.539
Devizni račun	2.760	3.730
Blagajna	1.426	2.319
	<u>2.942.334</u>	<u>1.918.588</u>

16. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	U Konvertibilnim markama	
	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Razgraničeni plaćeni troškovi reosiguranja do jedne godine	108.278	97.214
Unaprijed obračunate kamate od obveznica	7.522	12.703
Akontacije poreza na dobit	15.143	-
Odložena poreska sredstva	1.816	-
Razgraničeni troškovi šteta koje padaju na teret reosiguravača	133.000	150.000
	<u>265.759</u>	<u>259.917</u>

Razgraničeni troškovi šteta koje padaju na teret reosiguravača u iznosu od 133.000 Konvertibilne marke na dan 31. decembra 2017. godine odnose se na potraživanja od reosiguravača za štetni događaj po zelenoj karti vezanoj za polisu autoodgovornosti, nastao u Sloveniji u 2014. godini, a koji je prijavljen Društvu u 2015. godini. Navedeni iznos predstavlja razliku između ukupne rezervacije po ovom štetnom događaju i maksimalnog samopridržaja Društva, koja po ugovoru o reosiguranju sa reosiguravačem "Bosna Reosiguranje" d.d. Sarajevo pada na njihov teret (napomena 27).

17. KAPITAL*Akcijski kapital*

Akcijski kapital Društva formiran je u skladu sa Odlukom o osnivanju i Statutom, otkupom osnivačkih akcija od strane osnivača iz početnog fonda sigurnosti.

Društvo je u toku 2008. godine izvršilo uplatu osnovnog kapitala i Rješenjem Osnovnog suda u Banjoj Luci 071-0-Reg-07-002909 od 27. decembra 2007. godine. Osnovni kapital Društva upisan u sudskom registru iznosi 3,000,000 Konvertibilnih maraka. Ovim upisom u sudski registar Društvo je, za obavljanje poslova ostalih osiguranja, osnivački kapital uskladilo sa članom 49. Zakona o društvima za osiguranje (Službeni glasnik RS, broj 17/05).

Struktura akcionara na dan 31. decembra 2017. godine je bila sljedeća:

Akcionari	Broj akcija	U Konvertibilnim markama	U %
Kremenović Aleksandar	17.700	1.770.000	32,1818
MKD „Mikrofin“ d.o.o. Banja Luka	15.991	1.599.100	29,0745
Kuzmanović Mišo	11.534	1.153.400	20,9709
Antonijević Aleksandar	1.133	113.300	2,0600
Ostali akcionari	8.642	864.200	15,7127
UKUPNO	<u>55.000</u>	<u>5.500.000</u>	<u>100</u>

17. KAPITAL(nastavak)*Akcijski kapital (nastavak)*

Struktura akcionara na dan 31. decembra 2016. godine je bila sljedeća:

Akcionari	Broj akcija	U Konvertibilnim markama	U %
Kremenović Aleksandar	17.700	1.770.000	32,1818
MKD „Mikrofin“ d.o.o. Banja Luka	15.991	1.599.100	29,0745
Kuzmanović Mišo	11.534	1.153.400	20,9709
Antonijević Aleksandar	1.133	113.300	2,0600
Ostali akcionari	8.642	864.200	15,7127
UKUPNO	55.000	5.500.000	100

Nominalna vrijednost jedne akcije sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine iznosi 100 Konvertibilnih maraka. Prema podacima sa Banjalučke berze, tržišna vrijednost akcija Društva na dan 31. decembra 2017. godine bila je identična njenoj nominalnoj vrijednosti.

Zarada po akciji je prikazana u napomeni 25 uz finansijske izvještaje.

Zakonske rezerve

Zakonske rezerve sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine u iznosu od 220.604 Konvertibilnih maraka nastale su izdvajanjem iz dobiti ranijih godina Društva na osnovu Zakona o privrednim društvima, koji definiše da se ove rezerve izdvajaju iz dobiti sve dok rezerva ne dostigne srazmjeru od 10% osnovnog kapitala.

18. GARANTNI FOND I BAZIČNI KAPITAL

U Konvertibilnim markama
31. decembar
2017.

Akcijski kapital	5.500.000
Prenesena dobit	980.000
Zakonske rezerve	220.604
Nematerijalna ulaganja	(30.500)
Bazični kapital:	6.670.104
Nelikvidna sredstva	(312.933)
Raspoloživi kapital	6.357.171
Garantni fond	5.000.000
Više bazičnog kapitala	1.357.171

Bazični kapital, obračunat u skladu sa Pravilnikom o načinu obračuna kapitala i adekvatnosti kapitala društava za osiguranja (Službeni glasnik RS, broj 103/12 i broj 61/15), na dan 31. decembra 2017 godine u iznosu od 6.670.104 Konvertibilne marke predstavlja vrijednost akcijskog kapitala, uvećanu za prenesenu dobit i zakonske rezerve, i umanjenu za vrijednost nematerijalnih ulaganja sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine u iznosu od 6.357.171 Konvertibilnih maraka predstavlja bazični kapital umanjen za nelikvidna sredstva.

Na dan 31. decembra 2017. godine ostvareni bazični kapital je bio veći od minimalnog garantnog fonda definisanog članom 52. i 53. Zakona o društvima za osiguranje, koji za Društvo iznosi 5.000.000 Konvertibilnih maraka.

19. DUGOROČNA REZERVISANJA

Rezervisanja za beneficije za zaposlene sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine u iznosu od 8,599 Konvertibilnih maraka (31. decembar 2016. godine: 8,219 Konvertibilne marke) se odnose na rezervisanja po osnovu obračuna sadašnje vrijednosti akumuliranih prava zaposlenih Društva na otpremnine u skladu sa IAS 19 "Beneficije za zaposlene". Osnovne pretpostavke korišćene prilikom obračuna navedenih rezervisanja objelodanjene su u napomeni 3.17. i 4.

19. DUGOROČNA REZERVISANJA (nastavak)

Kretanja na obavezama za beneficije za zaposlene u poslovnoj 2017. i 2016. godini, su bila sljedeća:

	U Konvertibilnim markama Za godinu koja se završava 31. decembar	
	2017.	2016.
Rezervisanja za beneficije zaposlenih:		
Stanje na početku godine	8.219	7.510
Izdvajanje na teret rashoda	380	709
Stanje na kraju godine	<u>8.599</u>	<u>8.219</u>

20. OBAVEZE

	U Konvertibilnim markama 31. decembar	
	2017.	31. decembar 2016.
Dobavljači u zemlji i u inostranstvu	71.756	33.732
Obaveze za premiju reosiguranja	36.870	40.213
Obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	48.662	45.042
Obaveze za porez na dobit	73.068	16.348
Obaveze za doprinose na zarade	11.751	15.464
Obaveze za neto zarade	20.399	26.395
Obaveze za ugovore o djelu	-	1.530
Obaveze za naknade Upravnom odboru	-	1.800
Obaveze za ostala lična primanja	-	-
Obaveze za poreze na zarade	2.234	2.933
Ostale obaveze	28.671	30.756
	<u>293.411</u>	<u>214.213</u>

21. PRENOSNE PREMIJE

	U Konvertibilnim markama Za godinu koja se završava 31. decembar	
	2017.	2016.
Stanje na početku godine	5.045.226	4.683.911
Povećanje prenosne premije (napomena 5)	484.416	361.315
Stanje na kraju godine	<u>5.529.642</u>	<u>5.045.226</u>

22. REZERVISANJE ZA ŠTETE

	U Konvertibilnim markama 31. decembar	
	2017.	31. decembar 2016.
Rezervisanje za prijavljene, neprijavljene štete i sudske štete	1.371.022	1.336.055
	<u>1.371.022</u>	<u>1.336.055</u>

22. REZERVISANJE ZA ŠTETE (nastavak)

Kretanje na rezervisanjima za štete u poslovnoj 2017. i 2016. godini može se prikazati, na sljedeći način:

	Rezervisanje za nastale neprijavljene štete	Rezervisanje za nastale prijavljene nekvadrane štete	Rezervisanja za štete u sudskim sporovima	U Konvertibilnim markama Rezervisanja za direktne i indirektne troškove obrade šteta	Ukupno
Stanje, 1. januar 2016. godine	376.920	629.730	263.251	7.455	1.277.356
Povećanje rezervisanja u toku godine (napomena 7.)	360.669	66.950	80.688	392	508.699
Povećanje rezervisanja u toku godine (napomena 16.)	-	(354.977)	-	-	(354.977)
Smanjenje rezervisanja u toku godine (napomena 5.)	-	(95.023)	-	-	(95.023)
Stanje, 31. decembar 2016. godine	737.589	246.680	343.939	7.847	1.336.055
Povećanje rezervisanja u toku godine (napomena 7.)	26.837	-	83.136	5.074	115.047
Promjena statusa štete	-	(133.000)	133.000	-	-
Smanjenje rezervisanja u toku godine (napomena 5.)	-	(63.080)	-	-	(63.080)
Smanjenje rezervisanja na teret aktivnih vremenskih razgraničenja (napomena 16.)	-	(17.000)	-	-	(17.000)
Stanje, 31. decembar 2017. godine	764.426	33.600	560.075	12.921	1.371.022

23. REZERVISANJA ZA PREVENTIVU

	U Konvertibilnim markama Za godinu koja se završava	
	2017.	2016.
Stanje na početku godine:	19.568	78.327
- Izdvajanje sredstava preventive	69.106	-
- Izdvajanje doprinosa za saobraćaj (napomena 6)	40.948	39.436
- Isplata doprinosa za saobraćaj	(39.088)	(40.695)
- Korišćenje sredstava preventive	(17.500)	(57.500)
Stanje na kraju godine	73.034	19.568

Korišćenje sredstava preventive od 17.500 Konvertibilnih maraka u toku poslovne 2017. godine se odnosi na isplatu osiguraniku u Federaciji BiH: Remis d.o.o. Visoko, kako bi se preventivno utvrdila tehnička ispravnost vozila osiguranika Društva.

24. POREZ NA DOBITAK**(a) Komponente poreza na dobit**

	U Konvertibilnim markama Za godinu koja se završava 31. decembra	
	2017.	2016.
Tekući porez na dobitak	228.268	166.348
	<u>228.268</u>	<u>166.348</u>

(b) Usaglašavanje poreza na dobitak i proizvoda rezultata poslovanja prije oporezivanja i propisane poreske stope

	U Konvertibilnim markama Godina koja se završava 31. decembra	
	2017.	2016.
Dobitak, prije oporezivanja	1.220.537	1.058.538
Porez na dobitak po stopi od 10%	122.054	105.854
Poreski efekat rashoda/prihoda koji nisu priznati kod određivanja oporezive dobiti:		
- prihodi od kamata na depozite u bankama i HOV	(22.567)	(28.543)
- ispravke vrijednosti potraživanja	-	190
- nepriznati dio troškova reprezentacije	20.695	8.523
- nepriznate tehničke rezerve	49.821	69.602
- ostalo	58.265	10.722
Porez na dobitak	<u>228.268</u>	<u>166.348</u>
Efektivna poreska stopa	<u>18%</u>	<u>16%</u>

25. ZARADA I DIVIDENDA PO AKCIJI

	U Konvertibilnim markama Za godinu koja se završava 31. decembra	
	2017.	2016.
Neto dobitak obračunskog perioda	992.270	892.190
Prosječan ponderisan broj izdatih akcija	55.000	55.000
Obična zarada po akciji	<u>18,04</u>	<u>16,22</u>

Dana 21. juna 2017. godine Skupština Društva je donijela Odluku o raspodjeli dobiti iz 2015. i 2016. godine u ukupnom iznosu od 702.190 Konvertibilnih maraka. Od tog iznosa 657.580 Konvertibilnih maraka je iskorišteno za isplatu dividende (11.96 Konvertibilne marke po akciji) i 44.610 Konvertibilnih maraka je izdvojeno u zakonske rezerve Društva.

26. INTERNI ODNOSI

Povezana lica Društva u toku poslovne 2017. godine, kao i na dan 31. decembra 2017. godine, su bila:

1. MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka,
2. MF banka a.d. Banja Luka,
3. MF Software d.o.o. Banja Luka, i

	U Konvertibilnim markama	
	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
BILANS STANJA		
AKTIVA		
<i>Potraživanja po osnovu premije</i>		
MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka	5	-
MF banka a.d. Banja Luka	388	340
<i>Ostala potraživanja</i>		
MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka	70.902	75.470
MF banka a.d. Banja Luka	9.017	-
<i>Novčana sredstva i depoziti</i>		
MF banka a.d. Banja Luka	5.593.378	4.686.517
<i>Vanbilansna aktiva</i>		
MF banka a.d. Banja Luka	877	-
Ukupno aktiva	5.674.567	4.762.327
PASIVA		
<i>Rezervisanja za prenosne premije</i>		
MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka	107.473	112.207
MF Software d.o.o. Banja Luka	-	207
MF banka a.d. Banja Luka	68.443	62.278
ABC Auto d.o.o. Banja Luka	-	538
<i>Obaveze prema dobavljačima</i>		
MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka	554	575
MF Software d.o.o. Banja Luka	6.318	-
<i>Obaveze za naknade</i>		
MF banka a.d. Banja Luka	36	27
<i>Visa revolving</i>		
MF banka a.d. Banja Luka	123	-
<i>Vanbilansna pasiva</i>		
MF banka a.d. Banja Luka	877	-
Ukupno pasiva	183.824	175.832
Potraživanja, neto	5.490.743	4.586.495

	U Konvertibilnim markama	
	Za godinu koja se završava	
	31. decembra 2017.	2016.
BILANS USPJEHA		
PRIHODI		
<i>Fakturisana premija</i>		
MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka	141.348	161.570
MF Software d.o.o. Banja Luka	2.063	2.088
MF banka a.d. Banja Luka	162.892	154.458
ABC Auto d.o.o. Banja Luka	-	517
<i>Prihodi od kamata</i>		
MF banka a.d. Banja Luka	107.302	166.985
<i>Promjena prenosne premije</i>		
MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka	4.734	(11.437)
MF Software d.o.o. Banja Luka	-	-
MF banka a.d. Banja Luka	(6.165)	(12.734)
<i>Prihodi od zakupa</i>		
MF banka a.d. Banja Luka	43.463	43.463
ABC Auto d.o.o. Banja Luka	-	44.550
Ukupno prihodi	455.637	549.460

26. INTERNI ODNOSI (nastavak)

	U Konvertibilnim markama	
	Za godinu koja se završava	
	31. decembra	2016.
	2017.	2016.
BILANS USPJEHA (nastavak)		
RASHODI		
Troškovi održavanja hardvera i softvera		
MF Software d.o.o. Banja Luka	(131.428)	(104.326)
Troškovi zakupa reklame i održavanja vozila		
ABC Auto d.o.o. Banja Luka	-	(121.548)
Troškovi provizija i naknada		
MF Banka a.d. Banja Luka	(11.899)	(14.757)
Ukupno rashodi	(143.327)	(240.631)
Prihodi, neto	312.310	308.829

Naknade članovima Uprave i drugim osobama na ključnim rukovodećim položajima bile su:

	U Konvertibilnim markama	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	2016.
	2017.	2016.
Bruto plate	148.093	149.254
Ostale naknade	3.482	3.482
Naknade Upravnom odboru i OZR	37.314	36.567
	188.889	189.303

U toku 2011. godine Društvo, većinski akcionar Društva (MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka) i povezano društvo (MF Banka a.d. Banja Luka) su potpisali okvirni Ugovor o poslovnoj tehničkoj saradnji, radi uspješnijeg nastupanja na tržištu, unapređenja prodaje usluga/proizvoda i povećanja obima poslovanja, bolje organizacije plasmana svojih proizvoda, te rentabilnijeg i racionalnijeg poslovanja.

Saradnja Društva sa većinskim akcionarom (MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka) se, pored ostalog, ispoljava i kroz polise osiguranja koje su sastavni dio ugovora o kreditu MKD Mikrofin.

U 2017. godini MKD Mikrofin se pojavljivao i kao osiguranik Društva, tako da su zaposleni, vozila i objekti MKD Mikrofin bili osigurani kod Društva. Premija osiguranja koja je plaćena od strane MKD Mikrofin prema Društvu je bila određena u skladu sa važećim uslovima i tarifama prema kojim posluje Društvo prema trećim licima. Efekat ovih transakcija u prihodima od MKD Mikrofin je u 2017. godini iznosio oko 141 hiljade BAM.

Društvo je (kao i kod ostalih banaka), vršilo oročenje svojih sredstava kod MF Banke, pre čemu je Društvu ostvarilo ukupan prihod od kamate u 2017. godini od oko 107 hiljada BAM po kamatnim stopama koje su u skladu sa važećim uslovima MF Banke i koji su primjenjivi i na treća lica.

U okviru redovnih transakcija obavljaju se transakcije sa povezanim licima po standardnim i fer tržišnim uslovima za koje smatramo da su „van dohvata ruke“, i procijenjujemo da Društvo nema rizika od transfernih cijena.

27. UPRAVLJANJE RIZICIMA OSIGURANJA

Društvo zaključuje aktivne ugovore o osiguranju kojima se rizik osiguranja prenosi sa klijenata na Društvo, kao i pasivne ugovore o reosiguranju kojima se rizik osiguranja prenosi sa Društva na reosiguravatelje.

Po svojoj prirodi svaki pojedinačan rizik osiguranja je slučajan i nepredvidiv. Kod pružanja jedne ili više vrsta osiguranja, osnovni rizik proizilazi iz činjenice da ukupna šteta i naknada plaćena po ugovoru pređu iznos premije ili preuzetih obaveza po pojedinom riziku, zbog učestalosti ili veličine šteta.

Osnovni vidovi osiguranja su: osiguranje od nezgode, osiguranje imovine, osiguranje od autoodgovornosti, potpuno osiguranje motornog vozila (kasko), osiguranje robe u tranzitu i putničko (zdravstveno) osiguranje.

Društvo prenosi dio rizika, koji se odnosi na osiguranje imovine, na reosiguravatelja. Za određene vrste osiguranja maksimalna izloženost riziku je ograničena kroz ugovore o osiguranju od nezgode, kao i od kumulativne štete, u zavisnosti od potrebe koja proizilazi iz ovog određenog rizika.

Upravljanje rizikom osiguranja ima za cilj da omogući Društvu ostvarenje dobiti na način da se ne ugroze osnovni interesi osiguranika, korisnika osiguranja i drugih poverilaca, kao ni stabilnost poslovanja.

Društvo neprekidno prati sopstvenu izloženost riziku osiguranja, što obuhvata prepoznavanje, procjenjivanje i mjerenje rizika, te na osnovu toga donošenje odgovarajućih odluka i preduzimanje konkretnih aktivnosti. Praćenje ključnih pokazatelja koji su od značaja za upravljanje rizikom unaprijedeno je kako u pogledu obuhvatnosti, tako i po pitanju pouzdanosti.

Redovni poslovni izvještaji za rukovodstvo Društva sadrže sljedeće informacije:

- ostvarene poslovne rezultate - u odnosu na planove, ciljeve i standarde,
- pokazatelje realizacije premije i šteta po linijama proizvoda,
- marginu solventnosti, garantnu rezervu, tehničke rezerve i
- strukturu i adekvatnost ulaganja tehničkih rezervi,
- analize adekvatnosti rezervisanih šteta i
- druge pokazatelje upravljanja rizicima utvrđene propisima.

Reosiguranje i saosiguranje

Prema Pravilniku o uslovima i načinu saosiguranja i reosiguranja, viškove rizika iznad sopstvenog samoprdržaja Društvo plasira u reosiguranje ili u saosiguranje. Samoprdržaj je dio rizika koji Društvo može pokriti sopstvenim sredstvima, ali tako da isplatom šteta ostane solventno.

Najveći iznos do koga Društvo može svojim sredstvima pokrivati obaveze iz ugovora o osiguranju utvrđuje se Odlukom o utvrđivanju maksimalnog samoprdržaja i raspodjeli rizika. Odluka o maksimalnom samoprdržaju se donosi svake godine od strane Upravnog odbora društva, a na prijedlog stručne službe pribave osiguranja za narednu godinu.

Faktori koji određuju samoprdržaj su finansijski kapacitet i tehnički kapacitet. Finansijski kapacitet Društva su rezerve kojima ono raspolaže. Tehnički kapacitet je određen veličinom i strukturom portfelja osiguranja Društva.

27. UPRAVLJANJE RIZICIMA OSIGURANJA (nastavak)

Reosiguranje i saosiguranje (nastavak)

Maksimalni samoprdržaj za 2017. godinu:

Vrsta osiguranja		Iznos maksimalnog samoprdržaja u BAM
01	Osiguranje od posljedica nesrećnog slučaja (nezgode)	60.000
02	Zdravstveno osiguranje	100.000
03	Osiguranje putničkih vozila – kasko	150.000
07	Osiguranje robe u prevozu	400.000
08	Osiguranje od požara i drugih opasnosti	500.000
08	Osiguranje od zemljotresa	750.000
09.01	Osiguranje mašina od loma i drugih opasnosti	350.000
09.02.II/2	Novac i druga sredstva plaćanja za vrijeme manipulacije na blagajnama, šalterima, na uplatno isplatinim mjestima i drugim smjestaštima u objektu od rizika razbojništva	10.000
09.02.II	Ostali stavovi tarifne grupe 2	100.000
09.02	Ostale tarifne grupe osiguranja od opasnosti provalne krađe i razbojništva	100.000
09	Ostala nepomenuta osiguranja iz vrste 09 – Ostala osiguranja imovine	100.000
10	Osiguranje odgovornosti vlasnika, korisnika, motornih vozila za štetu pričinjenu trećim licima	200.000
10.03	Osiguranje prevoznika za robu prilikom transporta na kopnu	400.000
13	Osiguranje od opšte građanske odgovornosti	500.000
16	Požar i lom mašina	175.000
	Sva ostala nepomenuta osiguranja	50.000

Društvo je nepokrivene viškove rizika iznad maksimalnog samoprdržaja u 2017. godini obezbjeđivalo zaključivanjem ekscedentnog ugovora o reosiguranju imovinskih rizika, XL ugovorom o reosiguranju rizika domaće autoodgovornosti i transportnih rizika sa Bosna Reosiguranje d.d. Sarajevo.

Društvo je višak štete po osnovu zelene karte BiH, pokrilo Ugovorom o reosiguranju zelene karte kod Biroa zelene karte BiH, kojim je definisano pokriće i obaveza reosiguravača za štetne događaje, koje prelaze samoprdržaj (rizik) Društva. Prema navedenom ugovoru, visina samoprdržaja koje osiguravajuće društvo može nositi iznosi maksimalno 200.000 EUR (ekvivalent: 391.116 BAM).

Ugovorom o ekscedentnom reosiguranju imovinskih rizika reosigurani su viškovi rizika iznad samoprdržaja cedenta u periodu 01.01.-31.12.2017. godine sljedećih osiguranja:

1. Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti;
  - 1.1. Osiguranje od požara i drugih opasnosti izvan industrije i zanatstva;
  - 1.2. Osiguranje od požara i drugih opasnosti u industriji i zanatstvu;
  - 1.3. Osiguranje od požara imovine elektroprivrede;
2. Osiguranje tehničkih grana;
  - 2.1. Osiguranje mašina od loma;
  - 2.2. Osiguranje mašinske opreme elektroprivrednih organizacija od loma;
  - 2.3. Osiguranje objekata u izgradnji;
  - 2.4. Osiguranje objekata u montaži;
3. Ostala osiguranja imovine;
  - 3.1. Osiguranje od opasnosti provalne krađe i razbojništva;
  - 3.2. Osiguranje filmskih preduzeća;
  - 3.3. Kombinovano osiguranje računara;
  - 3.4. Osiguranje zaliha u hladnjačama;
4. Osiguranje odgovornosti;
  - 4.1. Osiguranje ugovorene odgovornosti izvođača građevinskih radova;
  - 4.2. Osiguranje ugovorene odgovornosti izvođača montažnih radova;
5. Osiguranje finansijskih gubitaka;
  - 5.1. Osiguranje od opasnosti prekida rada usljed opasnosti od požara.

28. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

28.1. Upravljanje rizikom kapitala

Ne postoji formalni okvir za upravljanje rizikom kapitala Društva. Upravni odbor Društva razmatra kapitalni rizik, na osnovama ublažavanja rizika i uvjerenja da će Društvo biti u mogućnosti da održi princip stalnosti poslovanja, istovremeno maksimizirajući povećanje profita akcionara, preko optimizacije duga i kapitala. Takođe, Upravni odbor Društva razmatra adekvatnost kapitala i garantnog fonda (napomena 18) sa ciljem održivosti kapitala iznad propisanog nivoa od strane regulatora.

Struktura kapitala Društva uključuje, gotovinu i gotovinske ekvivalente i kapital koji se sastoji od akcijskog kapitala, rezervi i neraspoređenog dobitka. Upravni odbor Društva pregleda strukturu kapitala po potrebi.

Obzirom da Društvo nema obaveza po kreditima Društvo nije vršilo obračun pokazatelja zaduženosti, umanjene za stanje gotovine sa stanjem kapitala.

28.2. Značajne računovodstvene politike

Detalji značajnih računovodstvenih politika i usvojenih metoda, uključujući i kriterije za priznavanje, na osnovu mjerenja i na osnovu toga koji su prihodi i troškovi priznati, u pogledu na svaku od klasa finansijskih sredstava, finansijskih obaveza i vlasničkih instrumenata objelodanjeni su u napomeni 3 uz ove finansijske izvještaje.

28.3. Kategorije finansijskih instrumenata

	U Konvertibilnim markama	
	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Finansijska sredstva		
Kreditni i potraživanja (uključujući gotovinu i gotovinske ekvivalente)	10.558.459	9.524.838
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	2.042.461	2.233.206
	<u>12.600.920</u>	<u>11.758.044</u>
Finansijske obaveze		
Po amortizovanom trošku	135.027	99.921
	<u>135.027</u>	<u>99.921</u>

28.4. Cilj upravljanja finansijskim rizikom

Društvo nadzire i upravlja finansijskim rizikom koji se odnosi na operacije Društva kroz interne izvještaje o riziku, koji analiziraju izloženost prema stepenu i veličini rizika. Ovi rizici uključuju kreditni rizik i rizik likvidnosti.

28.4.1. Upravljanje valutnim rizikom

S obzirom da je Konvertibilna marka (BAM) vezana za EUR, Društvo nije izloženo riziku promjene kursa EUR, a nema izloženosti ni prema drugim valutama.

28.4.2. Upravljanje kamatnim rizikom

Društvo je izloženo kamatnom riziku na polju oročavanja novčanih sredstava u komercijalnim bankama, koje povremeno mijenjaju visine kamatnih stopa na oročene depozite.

Analiza osjetljivosti

Analiza osjetljivosti na promjene kamatnih stopa je određena na osnovu izloženosti kamatnih stopa nederivativnih instrumenata na kraju izvještajnog perioda. Za promjenjive kamatne stope oročenih depozita, analiza je pripremljena pod pretpostavkom stanja na kraju izvještajnog perioda.

28. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

28.4. Cilj upravljanja finansijskim rizikom (nastavak)

28.4.3. Upravljanje kreditnim rizikom

Kreditni rizik se odnosi na rizik da druga strana neće ispuniti svoje ugovorne obaveze što će rezultirati finansijskim gubitkom Društva. Društvo je usvojilo politiku da posluje samo sa kreditno pouzdanim strankama i da obezbijedi dovoljno kolaterala, gdje se pokaže kao potrebno, kao sredstvo za umanj enje rizika i finansijskih gubitaka.

Izloženost Društva i kreditna sposobnost klijenata se stalno nadgledaju, a ukupna vrijednost zaključenih transakcija je razdijeljena između odobrenih klijenata. Kreditna izloženost kontroliše se ograničenjima klijenata koje godišnje pregleda i odobrava Rukovodstvo Društva.

Društvo nema značajnu izloženost kreditnom riziku ni prema jednom kupcu ili grupi kupaca koji imaju slične osobine. Društvo definiše kupce da imaju slične osobine ako su povezana lica.

Maksimalna izloženost kreditnom riziku je neto knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava prikazana u finansijskim izvještajima.

28.4.4. Upravljanje rizikom likvidnosti

Krajnja odgovornost za upravljanje rizikom likvidnosti je na rukovodstvu Društva, koje je izgradilo odgovarajući okvir za upravljanje rizikom likvidnosti u skladu sa kratkoročnim, srednjoročnim i dugoročnim potrebama za upravljanje likvidnošću Društva. Društvo upravlja ovim rizikom održavanjem adekvatnih rezervi, time što konstantno nadgleda prognozirane i stvarne novčane tokove i upoređuje profile dospjeća finansijskih sredstava i obaveza. Upravljanje rizikom likvidnosti Društvo ostvaruje kroz dnevno praćenje dinamike dospjeća obaveza i mogućnosti naplate potraživanja.

U sprovođenju praćenja likvidnosti, Društvo se pridržava određenih principa ustanovljenih Odlukom o načinu utvrđivanja i praćenju likvidnosti društva za osiguranje i Odlukom o sistemu internih kontrola i upravljanju rizicima u poslovanju društva za osiguranje, i na taj način se štiti od prekomjerne izloženosti riziku ročne i strukturne neusklađenosti imovine sa obavezama, odnosno nemogućnosti Društva da u cjelini i blagovremeno izmiruje svoje dospjele i buduće obaveze. Rukovodstvo Društva svakodnevno razmatra izvještaj o stanju žiro računa i stanju depozita.

Na osnovu identifikacije raspoloživih sredstava i dnevno utvrđenih potreba, donosi se odluka o korišćenju sredstava.

28. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**28.4. Cilj upravljanja finansijskim rizikom (nastavak)****28.4.4. Upravljanje rizikom likvidnosti (nastavak)***Tabela za kamatni rizik i rizik likvidnosti*

Tabela je sastavljena na osnovu nediskontovanih novčanih tokova finansijskih sredstava uključujući i kamate na ta sredstva koje će biti zarađene, osim na sredstva za koja Društvo očekuje da će se novčani tok pojaviti u narednom periodu.

Sljedeća tabela detaljno prikazuje preostala ugovorena dospjeća Društva za nederivatne finansijske obaveze. Tabela uključuje novčane tokove kamata i glavnica.

Dospjeće finansijskih obaveza

	U Konvertibilnim markama					
	Do 1 mjeseca	2-3 mjeseca	Od 4 mjeseca do 1 godine	1-2 godine	Preko 2 godine	Ukupno
31. decembra 2017.						
Bez kamata	122.742	12.285	-	-	-	135.027
	<u>122.742</u>	<u>12.285</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>135.027</u>
31. decembra 2016.						
Bez kamata	85.916	14.005	-	-	-	99.921
	<u>85.916</u>	<u>14.005</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>99.921</u>

Društvo očekuje da će ispuniti druge obaveze iz operativnih novčanih tokova i priliva od dospjelih finansijskih sredstava.

28.5. Fer vrijednost finansijskih instrumenata*Fer vrijednost finansijskih instrumenata knjiženih po amortizovanom trošku*

Rukovodstvo Društva smatra da knjigovodstveni iznosi finansijskih sredstava i finansijskih obaveza Društva knjiženih po amortizovanom trošku u finansijskim izvještajima imaju približno istu vrijednost kao njihova fer vrijednost.

Tehnike procjene i pretpostavke koje se koriste u svrhu mjerenja fer vrijednosti

Fer vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza određuje se na sljedeći način:

- Fer vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza sa standardnim uslovima i kojima se trguje na aktivnim likvidnim tržištima određuje se prema kotiranoj tržišnoj cijeni;
- Fer vrijednost ostalih finansijskih sredstava i finansijskih obaveza (isključujući derivativne instrumente) se određuje u skladu sa generalno prihvaćenim modelima određivanja cijena na osnovu analize diskontovanog novčanog toka korištenjem cijena iz postojećih tržišnih transakcija.

Mjerenja fer vrijednosti koja su priznata u bilansu stanja

Sljedeća tabela prikazuje analizu finansijskih instrumenata koji su iskazani nakon inicijalnog priznavanja po fer vrijednosti, grupisani u nivoe 1 do 3, do nivoa do kojeg je moguće procijeniti fer vrijednost:

- Nivo 1 mjerenja fer vrijednosti čine oni finansijski instrumenti čija je fer vrijednost utvrđena na bazi kotiranih cijena (nekorigovanih) na aktivnim tržištima za identičnu imovinu ili obaveze;

28. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**28.5. Fer vrijednost finansijskih instrumenata (nastavak)**

Mjerenja fer vrijednosti koja su priznata u bilansu stanja (nastavak)

- Nivo 2 mjerenja fer vrijednosti čine oni finansijski instrumenti čija je fer vrijednost utvrđena na osnovu ulaznih informacija drugačijih od kotiranih cijena uključenih u Nivo 1 i koji se mogu procijeniti za imovinu ili obavezu, ili direktno (npr. kao cijene) ili indirektno (npr. nastali iz cijena); i
- Nivo 3 mjerenja fer vrijednosti čine oni finansijski instrumenti čija je fer vrijednost utvrđena tehnikama procjene koje uključuju ulazne informacije vezano za imovinu ili obavezu, a koje nisu zasnovane na očiglednim tržišnim podacima.

	U Konvertibilnim markama			
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
31. decembar 2017.				
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju				
Hartije od vrijednosti i obveznice koje kotiraju na berzi	2.042.461	-	-	2.042.461
	<u>2.042.461</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>2.042.461</u>

Društvo je vrednovalo svoje investicione nekretnine (napomena 10), po metodu nabavne vrijednosti (cost method) investicionih nekretnina. Fer vrijednost investicionih nekretnina odgovara njihovoj knjigovodstvenoj vrijednosti prvenstveno zbog toga što su investicione nekretnine stečene nedavno, te odražavaju tekuće tržišne uslove. Mišljenje rukovodstva je da usljed prirode poslovanja Društva i njegovih opštih politika, nema značajnijih razlika između knjigovodstvene i fer vrijednosti investicionih nekretnina.

Rukovodstvo Društva smatra da knjigovodstveni iznosi finansijskih sredstava i finansijskih obaveza knjizenih po amortizovanom trošku u finansijskim izvještajima imaju približno istu vrijednost kao njihova fer vrijednost.

29. MIŠLJENJE OVLAŠĆENOG AKTUARA

Podaci navedeni u ovim finansijskim izvještajima predstavljaju pouzdan osnov za obračunavanje i iskazivanje pozicija na koje ovlašteni aktuar daje svoje mišljenje.

U skladu sa članom 20, stav 6, Zakona o društvima za osiguranje („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 17/05, 01/06, 64/06 i 74/10), Odlukom o sadržaju mišljenja ovlašćenog aktuara (“Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 15/07), kao i u skladu sa Pravilnikom o sadržaju mišljenja ovlašćenog aktuara (“Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 15/2008), Društvo je obavezno da pribavi ocjenu i mišljenje ovlašćenog aktuara o propisanim finansijskim izvještajima za 2017. godinu, Godišnjem izvještaju o poslovanju, aktima poslovne politike, pomoćnim knjigama i drugoj potrebnoj poslovnoj dokumentaciji. Nakon izvršene kontrole, ovlašćeni aktuar (Predrag Kovačević) je 26.02.2018. godine izrazio pozitivno mišljenje o finansijskim izvještajima i godišnjem izvještaju o poslovanju Društva za 2017. godinu (Prilog 2.).

30. INFORMACIJE O SEGMENTIMA**30.1. Informacije o segmentima**

Društvo je usvojilo IFRS 8 "Operativni segmenti" i počelo da ga primjenjuje od 1. januara 2010. godine. Navedeni IFRS 8 zahtijeva identifikovanje operativnih segmenata na bazi internih izvještaja o komponentama Društva koje se redovno pregledaju od strane rukovodilaca nadležnih za donošenje ključnih odluka, a u cilju alokacije adekvatnih resursa navedenim segmentima, kao i analize njihovih rezultata. Informacije o segmentima su analizirane na bazi vrsta usluga premije osiguranja, koje su posmatrane u skladu sa procentima mjerodavne premije za pojedine segmente Društva.

30. INFORMACIJE O SEGMENTIMA (nastavak)**30.2. Prihodi i rezultati segmenata**

Na dan 31. decembra 2016. godine, izvještajni segmenti Društva, u skladu sa IFRS 8, su sljedeći vidovi osiguranja:

1. imovina, i
2. lica.

Prihodi i rezultati segmenata za godinu koja se završila na dan 31. decembra 2017. godine dati su u pregledu koji slijedi:

2017. godina	Napomene	U Konvertibilnim markama		
		Imovina	Lica	Ukupno
Poslovni prihodi i rashodi				
Prihodi od premije osiguranja i drugi poslovni prihodi	5	7.978.436	1.192.180	9.170.616
Funkcionalni doprinosi	6	(268.793)	(40.165)	(308.958)
Naknade šteta iz osiguranja i rashodi reosiguranja	7	(2.964.351)	(442.949)	(3.407.300)
Troškovi sprovođenja osiguranja	8	(3.925.269)	(586.534)	(4.511.803)
Poslovni dobitak		820.023	122.532	942.555
FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI				
Finansijski prihodi	9	261.835	39.125	300.960
		<u>261.835</u>	<u>39.125</u>	<u>300.960</u>
OSTALI PRIHODI I RASHODI				
Ostali prihodi		11.340	1.695	13.035
Ostali rashodi		(31.330)	(4.682)	(36.012)
		<u>(19.990)</u>	<u>(2.987)</u>	<u>(22.977)</u>
Prihodi od usklađivanja vrijednosti HOV		-	-	-
		-	-	-
DOBITAK PRIJE OPOREZIVANJA		1.061.867	158.670	1.220.537
Porez na dobitak	24	(198.593)	(29.675)	(228.268)
NETO DOBITAK PERIODA		863.274	128.995	992.269
OSTALI DOBICI I GUBICI U PERIODU				
Nerealizovani dobiti po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju		228.874	34.200	263.074
UKUPAN NETO REZULTAT PERIODA		1.092.148	163.195	1.255.343

30. INFORMACIJE O SEGMENTIMA (nastavak)

30.2. Prihodi i rezultati segmenata (nastavak)

2016. godina	Napomene	U Konvertibilnim markama		
		Imovina	Lica	Ukupno
Poslovni prihodi i rashodi				
Prihodi od premije osiguranja i drugi poslovni prihodi	5	7.993.537	1.194.437	9.187.974
Funkcionalni doprinosi	6	(199.246)	(29.772)	(229.018)
Naknade šteta iz osiguranja i rashodi reosiguranja	7	(3.607.519)	(539.054)	(4.146.573)
Troškovi sprovođenja osiguranja	8	(3.719.066)	(555.723)	(4.274.789)
Poslovni dobitak		467.706	69.888	537.594
FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI				
Finansijski prihodi	9	295.246	44.117	339.363
		<u>295.246</u>	<u>44.117</u>	<u>339.363</u>
OSTALI PRIHODI I RASHODI				
Ostali prihodi		154.335	23.062	177.397
Ostali rashodi		(5.942)	(888)	(6.830)
		<u>148.393</u>	<u>22.174</u>	<u>170.567</u>
Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine				
		9.583	1.431	11.014
DOBITAK PRIJE OPOREZIVANJA				
Porez na dobitak	24	920.928	137.610	1.058.538
		<u>(144.723)</u>	<u>(21.625)</u>	<u>(166.348)</u>
NETO DOBITAK PERIODA				
		<u>776.205</u>	<u>115.985</u>	<u>892.190</u>
OSTALI DOBICI I GUBICI U PERIODU				
Nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju		(78.411)	(11.717)	(90.128)
UKUPAN NETO REZULTAT PERIODA				
		<u>697.794</u>	<u>104.268</u>	<u>802.062</u>

Prihodi i rezultati segmenata prikazani u prethodnim tabelama (za 2017. i 2016. godinu) predstavljaju prihode generisane od prodaje osiguranja. Prihodi između segmenata u toku godine su eliminisani.

Računovodstvene politike izvještajnih segmenata su identične kao i računovodstvene politike Društva opisane u napomeni 3. Dobitak segmenta predstavlja profit svakog segmenta, sa uključenom alokacijom svih troškova, i to na bazi prihoda ostvarenih od strane svakog segmenta posebno. To predstavlja kriterijum koji se izvještava prema rukovodiocima nadležnim za donošenje ključnih odluka, u cilju alokacije adekvatnih resursa segmentima, kao i analize njihovih rezultata.

Prihodi Društva su detaljno prikazani u napomeni 5 uz finansijske izvještaje.

30. INFORMACIJE O SEGMENTIMA (nastavak)**30.3. Sredstva i obaveze segmenata**

Sredstva i obaveze segmenata sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine dati su u pregledu koji slijedi:

2017. godina	Napomene	Imovina	U Konvertibilnim markama	
			Lica	Ukupno
AKTIVA				
Stalna sredstva				
	10	690.050	103.111	793.161
Nekretnine i oprema	10	26.535	3.965	30.500
Nematerijalna ulaganja	10	739.689	110.528	850.217
Investicione nekretnine	11	4.137.193	618.201	4.755.394
Dugoročni finansijski plasmani		<u>5.593.467</u>	<u>835.805</u>	<u>6.429.272</u>
Tekuća sredstva				
Potraživanja po osnovu premije	12	272.867	40.773	313.640
Kratkoročni finansijski plasmani	13	4.524.000	676.000	5.200.000
Ostala potraživanja	14	44.281	6.618	50.899
Zalihe materijala		2.780	415	3.195
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	15	2.559.831	382.503	2.942.334
Aktivna vremenska razgraničenja		231.211	34.548	265.759
		<u>7.634.970</u>	<u>1.140.857</u>	<u>8.755.827</u>
POSLOVNA AKTIVA				
Vanbilansna aktiva		754	123	877
UKUPNA AKTIVA		<u>13.299.191</u>	<u>1.976.785</u>	<u>15.205.976</u>
PASIVA				
Dugoročna rezervisanja	19	7.481	1.118	8.599
Obaveze				
Obaveze	20	255.268	38.143	293.411
Rezervisanja za prenosne premije	21	4.810.788	718.854	5.529.642
Rezervisanje za štete	22	1.192.789	178.233	1.371.022
Rezervisanja za preventivu	23	63.540	9.494	73.034
		<u>6.322.385</u>	<u>944.724</u>	<u>7.267.109</u>
Vanbilanna pasiva		754	123	877
UKUPNO PASIVA		<u>6.330.620</u>	<u>945.965</u>	<u>7.267.585</u>

30. INFORMACIJE O SEGMENTIMA (nastavak)**30.3. Sredstva i obaveze segmenata (nastavak)**

2016. godina	Napomene	Imovina	U Konvertibilnim markama	
			Lica	Ukupno
AKTIVA				
Stalna sredstva				
	10	654.296	97.768	752.064
	10	39.417	5.890	45.307
	10	455.125	68.007	523.132
	11	7.174.141	1.071.998	8.246.139
		<u>8.322.979</u>	<u>1.243.663</u>	<u>9.566.642</u>
Tekuća sredstva				
	12	248.173	37.083	285.256
	13	1.653.000	247.000	1.900.000
	14	17.525	2.619	20.144
		3.794	567	4.361
	15	1.669.172	249.416	1.918.588
		226.127	33.790	259.917
		<u>3.817.791</u>	<u>570.475</u>	<u>4.388.266</u>
		<u>12.140.770</u>	<u>1.814.138</u>	<u>13.954.908</u>
UKUPNA AKTIVA		<u>12.140.770</u>	<u>1.814.138</u>	<u>13.954.908</u>
PASIVA				
	19	7.151	1.068	8.219
Obaveze				
	20	186.365	27.848	214.213
	21	4.389.347	655.879	5.045.226
	22	1.162.368	173.687	1.336.055
	23	17.024	2.544	19.568
		<u>5.755.104</u>	<u>859.958</u>	<u>6.615.062</u>
UKUPNO PASIVA		<u>5.762.255</u>	<u>861.026</u>	<u>6.623.281</u>

U cilju praćenja rezultata segmenata i alokacije adekvatnih resursa između segmenata, ukupna sredstva i obaveze su alocirani u izvještajne segmente. Sredstva koja se zajednički koriste od strane izvještajnih segmenata, kao i obaveze koje su zajedničke za segmente, alocirane su na bazi ostvarenih prihoda svakog izvještajnog segmenta zasebno.

30.4. Informacije u vezi sa najvećim kupcima

Usljed prirode usluga osiguranja, Društvo nema značajnu koncentraciju velikih osiguranika, jer ima veliki broj međusobno nezavisnih osiguranika sa malim pojedinačnim prometom.

30.5. Geografske informacije

Društvo sve svoje prihode ostvaruje na teritoriji Republike Srpske, Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta.

31. PORESKI RIZICI

Republika Srpska i Bosna i Hercegovina trenutno imaju više zakona koji regulišu razne poreze uvedene od strane nadležnih organa. Porezi koji se plaćaju uključuju porez na dodatu vrijednost, porez na dobitak i poreze na plate (socijalne poreze), zajedno sa drugim porezima. Pored toga, zakoni kojima se regulišu ovi porezi nisu bili primjenjivani duže vrijeme za razliku od razvijenijih tržišnih privreda; dok su propisi kojim se vrši implementacija ovih zakona često nejasni ili ne postoje. Shodno tome, u pogledu pitanja vezanih za poreske zakone ograničen je broj slučajeva koji se mogu koristiti kao primjer.

31. PORESKI RIZICI (nastavak)

Često postoje razlike u mišljenju među državnim i entitetskim ministarstvima i institucijama u vezi sa pravnom interpretacijom zakonskih odredbi što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa. Poreske prijave, zajedno sa drugim oblastima zakonskog regulisanja (na primjer, pitanja carina i devizne kontrole) su predmet pregleda i kontrola od više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje jako strogih kazni i zatezних kamata.

Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Društva mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. Kao rezultat iznjetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Društvu može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. U skladu sa Zakonom o Poreskoj upravi Republike Srpske, period zastarjelosti poreske obaveze je 5 godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od 5 godina od trenutka kada je obaveza nastala. Ove činjenice utiču da poreski rizik u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini bude značajniji od onog u zemljama sa razvijenijim poreskim sistemom.

32. PREUZETE OBAVEZE ZA ZAKUPNINE POSLOVNIH OBJEKATA

Minimalna zakupnina priznata kao trošak u toku godine koja se završava 31. decembra 2017. godine iznosi 43.228 Konvertibilnu marku (2016. godina 59,371 Konvertibilnih maraka).

Preuzete obaveze Društva po osnovu otkazivih ugovora o zakupu poslovnih su sljedeće:

	U Konvertibilnim markama	
	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Ne duže od jedne godine	33.603	33.203
Duže od jedne godine ali kraće od pet godina	13.518	13.518
Duže od pet godina	-	-
	<u>47.121</u>	<u>46.721</u>

Minimalna zakupnina priznata kao prihod u toku godine koja se završava 31. decembra 2017. godine iznosi 65.783 Konvertibilnih marka (2016. godina 88.013 Konvertibilnih maraka).

Preuzeta potraživanja Društva po osnovu ugovora o zakupu su sljedeća:

	U Konvertibilnim markama	
	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Ne duže od jedne godine	-	-
Duže od jedne godine ali kraće od pet godina	73.223	86.926
Duže od pet godina	-	-
	<u>73.223</u>	<u>86.926</u>

33. DOGAĐAJI NAKON DANA BILANSA

Do dana objavljivanja ovih finansijskih izvještaja, nisu nastali događaji nakon datuma bilansa stanja koji bi zahtijevali korekciju ili dodatna objelodanjivanja u priloženim finansijskim izvještajima, kako se to zahtijeva prema odredbama IAS 10 "Događaji nakon dana bilansa".

34. DEVIZNI KURSEVI

Srednji kursevi za devize, utvrđeni na međubankarskom tržištu deviza, primijenjeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u Konvertibilne marke, za pojedine glavne valute su bili sljedeći:

	Konvertibilnih maraka	
	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
USD	1,6308	1,8554
CHF	1,6714	1,8212
EUR	1,9558	1,9558